

**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Białymstoku**

**OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
W 2019 ROKU**

**monitoring realizacji
*Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego
do roku 2020 za rok 2019***

Białystok 2020

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	5
Mieszkańcy województwa podlaskiego	5
Rynek pracy.....	7
Infrastruktura społeczna	8
2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	10
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia.....	10
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie	11
Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	12
Powody udzielenia pomocy i wsparcia	13
Usługi pomocy społecznej	15
Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej - zadania ops, mops i mopr.....	16
Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej - zadania ops oraz mops, mopr	18
Powiat – zadania pcpr oraz mopr	20
Indywidualne programy pomocy	20
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	20
Usamodzielnienie	21
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	23
3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.....	25
4. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	26
5. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	27
6. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	29
7. Aktywność projektowo – konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.....	31
8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	32
9. Wnioski dotyczące Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i monitoringu Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 – za rok 2019	34
10.Rekomendacje dotyczące Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i monitoringu Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 – za rok 2019.....	38
Zakończenie	41
Spis Tabel.....	343
Spis Wykresów.....	43
Załącznik Nr 1- Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 r.-województwo podlaskie.....	44
Załącznik Nr 2- Monitoring Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 za 2019 rok.....	45

WSTĘP

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, zgodnie z zapisem ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz.1507 z późn. zm.) od 2012 roku sporządza Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej w województwie podlaskim. Obowiązek ten wynika z nowelizacji w 2011 roku ustawy, której zapis brzmi następująco:

„Art. 16a.

- 1. Gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.*
- 2. Zasoby, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący.*
- 3. Ocena, o której mowa w ust. 1, obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.*
- 4. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.”*

Formularz Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS) został stworzony w 2011 roku przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), należącej do systemów informatycznych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z roku na rok narzędzie poddawano modyfikacjom, co miało na celu ułatwienie procesu jego wypełniania. W 2018 roku Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz z Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych rozpoczęli realizację projektu ”Narzędzia agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego” realizowanego w ramach Działania 2.5 Skuteczna Pomoc Społeczna Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w ramach którego powstała nowa wersja formularza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

Odpowiedzialność za wypełnianie internetowego kwestionariusza ponoszą ośrodki pomocy społecznej (OPS) oraz powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR). Jednostki te zobowiązane są w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, do przekazania uzupełnionego formularza Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Białymstoku celem weryfikacji zgodności danych oraz opracowania na podstawie zebranych informacji raportu na temat stanu oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej w województwie podlaskim. Informacje

na temat zasobów społeczności lokalnych ułatwiają planowanie rozwoju usług społecznych oraz stanowią podstawę do planowania budżetu na kolejny rok.

Niniejszy raport zawiera informację zbiorczą na temat sytuacji demograficznej i społecznej oraz o systemie wsparcia osób zagrożonych i wykluczonych społecznie w gminach i powiatach województwa podlaskiego. Przedstawiony materiał zawiera analizę zasobów instytucjonalnych oraz kadrowych. W Ocenie przedstawiono również dane na temat środków finansowych przeznaczanych na wydatki w pomocy społecznej z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, informacje o aktywności projektowo – konkursowej powiatów i gmin oraz współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej jest dokumentem komplementarnym wobec *Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020*, która obejmuje następujące obszary strategiczne:

- 1) *Zaspokajanie potrzeb rodzin podlaskich,*
- 2) *Wypełnianie funkcji rodzin (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo),*
- 3) *Profilaktyka oraz oferta leczenia w systemie ochrony zdrowia,*
- 4) *Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej,*
- 5) *Efektywna pomoc społeczna,*
- 6) *Kapitał społeczny.*

Przedmiotowy materiał stanowi monitoring realizacji *Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020*. Dane zebrane ze sprawozdań gminnych i powiatowych przedstawiają stopień realizacji poszczególnych celów i kierunków działań oraz dynamikę realizacji założonych wskaźników zapisanych w Strategii. Wartości wskaźników osiągnięte w 2019 roku w zestawieniu z rokiem poprzednim prezentuje Załącznik nr 2 do raportu.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku dziękuje wszystkim jednostkom gminnym i powiatowym za zaangażowanie oraz trud włożony w pracę nad wypełnieniem formularza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2019. Jednocześnie wyrażamy przekonanie, iż opracowany materiał dostarczy Państwu wielu cennych informacji jak również przyczyni się do planowania efektywnego wykorzystywania potencjału instytucjonalnego w zakresie wsparcia mieszkańców naszego województwa.

MIESZKAŃCY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Województwo podlaskie podzielone jest administracyjnie na 14 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu: (Białystok, Łomża, Suwałki) oraz 115 gmin.

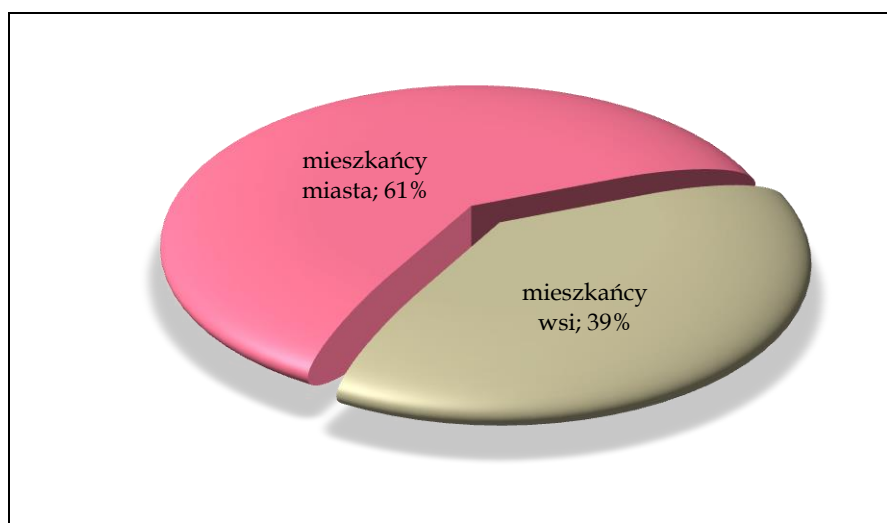
W województwie wydzielone są powiaty z następującą liczbą gmin:

- Augustowski (7 gmin)
- Białostocki (15 gmin)
- Bielski (8 gmin)
- Grajewski (6 gmin)
- Hajnowski (9 gmin)
- Kolneński (6 gmin)
- Łomżyński (9 gmin)

- Moniecki (7 gmin)
- Sejneński (5 gmin)
- Siemiatycki (9 gmin)
- Sokólski (10 gmin)
- Suwalski (9 gmin)
- Wysokomazowiecki (10 gmin)
- Zambrowski (5 gmin)

W skład województwa podlaskiego wchodzi 78 gmin wiejskich, 27 gmin wiejsko – miejskich oraz 13 gmin miejskich. Z analizy danych wynika, iż w 2019 r. województwo podlaskie zamieszkiwało **1.178.353 osoby**. Poniższy wykres przedstawia wielkości procentowe mieszkańców województwa według miejsca zamieszkania.

WYKRES 1. Struktura mieszkańców województwa podlaskiego w 2019 r. według miejsca zamieszkania

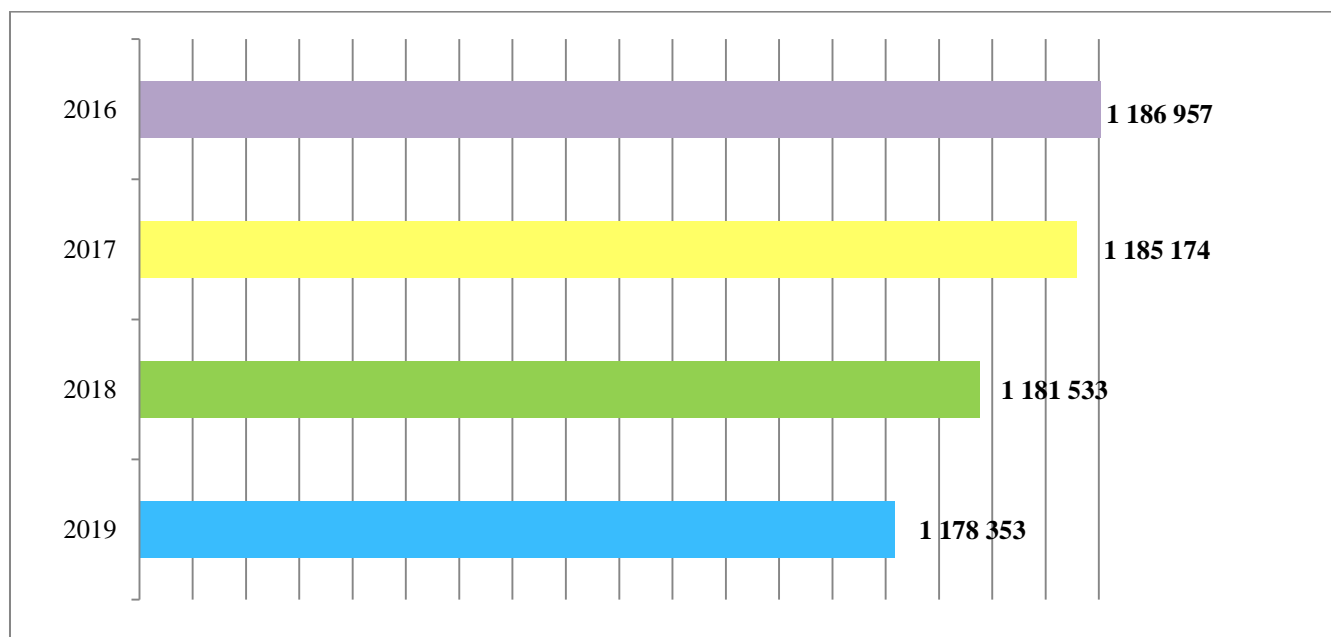

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z danych zawartych na wykresie wynika, iż ponad połowa mieszkańców województwa podlaskiego zamieszkuje w mieście, a pozostałe osoby to mieszkańcy wsi.

W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego zamieszkiwało łącznie 1.178.353 osoby. W stosunku do poprzedniego roku liczba mieszkańców województwa zmalała o 3.180 osób.

WYKRES 2. Liczba mieszkańców województwa podlaskiego w latach 2016-2019

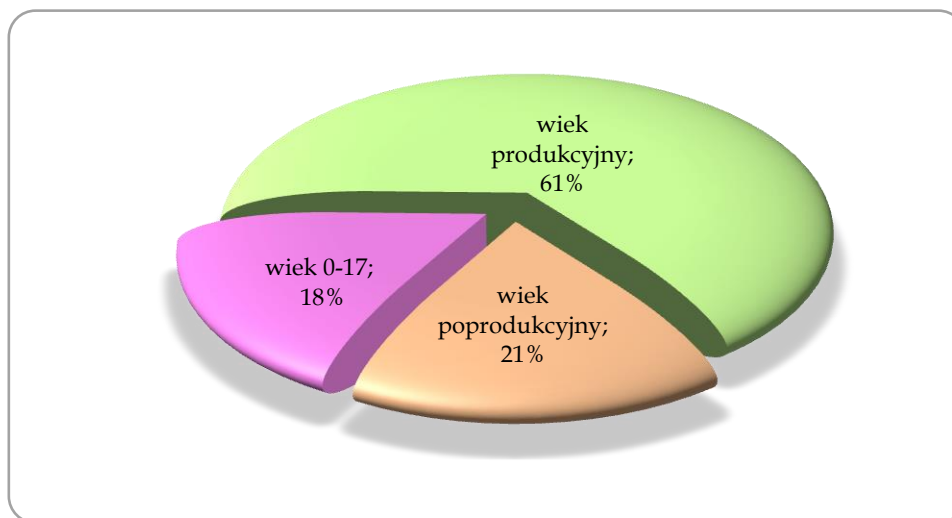

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Dane z formularzy Oceny Zasobów Pomocy Społecznej informują, że na terenie województwa struktura ludności według płci charakteryzuje się liczebną przewagą kobiet. W 2019 r. **kobiety** zamieszkujące województwo podlaskie stanowiły 51% populacji, zaś udział **mężczyzn** wyniósł odpowiednio 49%.

Z analizy struktury ludności Podlasia wynika, że w 2019 r. 18% stanowili mieszkańcy do **17 roku życia**. Największa grupa osób – 61% to osoby w **wieku produkcyjnym** (tj. kobiety w wieku 18-59 i mężczyźni w wieku 18-64 lata). Mieszkańcy w **wieku poprodukcyjnym** (tj. kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) stanowili 21% ogółu mieszkańców województwa.

WYKRES 3. Odsetek mieszkańców województwa podlaskiego w 2019 r. z uwzględnieniem przedziałów wiekowych

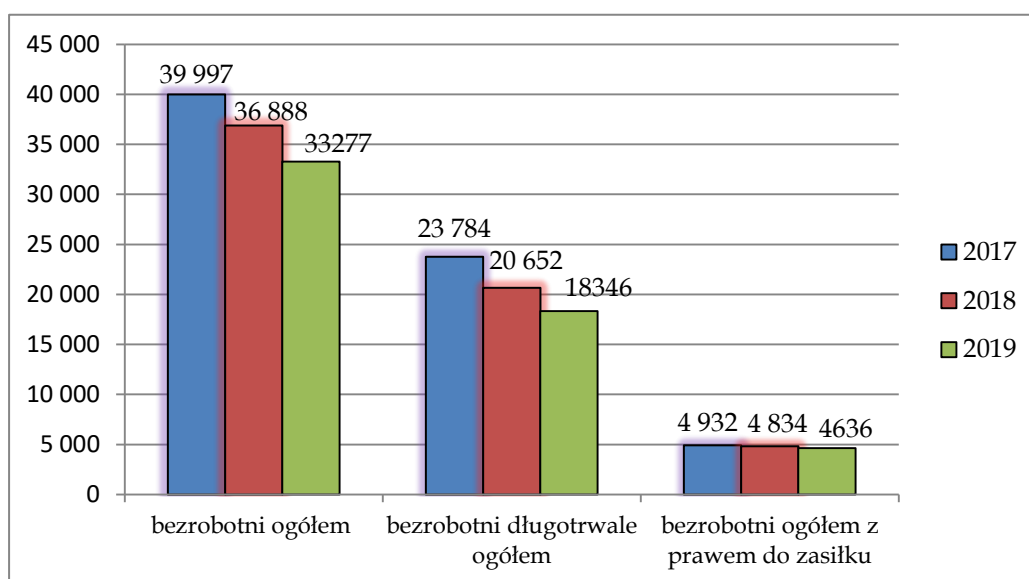

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYNEK PRACY

Według stanu na koniec 2019 roku na terenie województwa podlaskiego liczba osób bezrobotnych wynosiła **33.277**. Dane liczbowe wskazują na spadek ogólnej liczby bezrobotnych o 3.611 osób w stosunku do roku 2018. W 2019 roku stopa bezrobocia wynosiła 6.9%. W roku oceny 55% wszystkich pozostających bez pracy to osoby długotrwale bezrobotne. Osoby z prawem do zasiłku stanowiły zaledwie 14% ogółu populacji bezrobotnych.

WYKRES 4. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w latach 2017-2019 na terenie województwa podlaskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2019 roku najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych było w Powiatowych Urzędach Pracy w Białymstoku (11.033), Łomży (3.040), Sokółce (2.727), zaś najmniej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach (1.021).

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

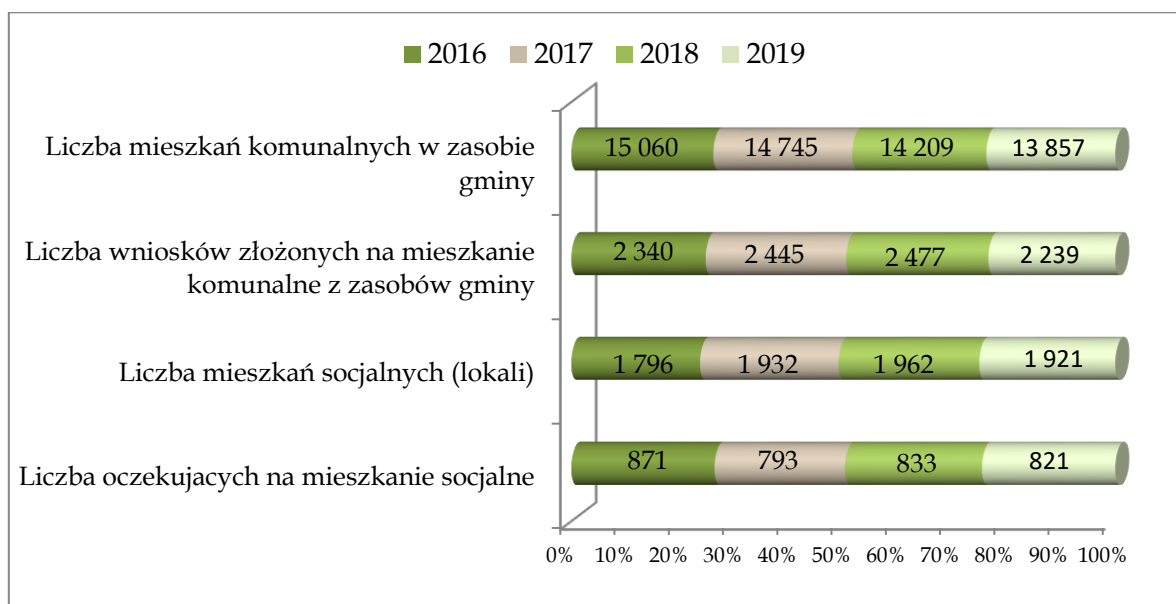

W 2019 roku w zasobach gmin województwa podlaskiego znajdowało się 13.857 **mieszkań komunalnych**. W stosunku do poprzedniego roku liczba ta spadła o 352. Dwa lata wcześniej tego rodzaju mieszkań było aż o 1.203 więcej niż obecnie. Analiza danych liczbowych wykazuje, że w roku oceny najwięcej mieszkań komunalnych znajdowało się w zasobach miast na prawach powiatu tj. miasto Białystok – 4.121, w miasto Suwałki- 2.017 oraz w miasto Łomża- 1.082. Na terenie 10 gmin tj. Poświętne, Jaświły, Orla, Kolno (gmina wiejska), Mały Płock, Miastkowo, Siemiatycze (gmina wiejska), Turośń Kościelna, Grajewo (gmina wiejska), Kołaki Kościelne zanotowano brak tego typu mieszkań. Żadna z wyżej wymienionych gmin nie przewiduje budowy lokali w perspektywie najbliższego roku. Można by wnioskować, iż deficyt ten wynika z braku środków finansowych na budowę mieszkań w zasobach gminy. W roku 2019 odnotowano spadek liczby złożonych wniosków na mieszkania komunalne. Mieszkańcy województwa podlaskiego złożyli łącznie 2.239 wniosków na mieszkania komunalne. Liczba ta jest o 238 mniejsza niż w roku poprzednim.

Dane przedstawione na wykresie nr 5 informują, że liczba **mieszkań socjalnych** w 2019 roku spadła. W roku oceny gminy z terenu województwa podlaskiego posiadały 1.921 mieszkań socjalnych. Oznacza to, iż zasób tego typu budownictwa w 2019 roku zmalał w stosunku do roku poprzedniego o 41 lokali, natomiast nadal jest większy o 125 lokali niż w roku 2016. W roku oceny liczba oczekujących na mieszkanie wynosiła 821 osób i w porównaniu do roku poprzedniego była niższa o 12. Sumaryczne dane liczbowe wskazują na fakt, iż 63 gminy z województwa podlaskiego nie posiadają na swoim terenie mieszkań socjalnych.

WYKRES 5. Stan infrastruktury zasobów mieszkaniowych gmin województwa podlaskiego w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Na terenie województwa podlaskiego największą liczbą mieszkań socjalnych dysponują miasta: Białystok (956), Suwałki (218), Łomża (93) oraz gmina miejska Grajewo (84).

Dane prognozy na 2020 rok wskazują na niewielki spadek liczby mieszkań komunalnych oraz wzrost liczby mieszkań socjalnych w zasobach gmin. Z formularzy Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, wypełnionych przez gminy, wynika także, iż w najbliższych latach wzrośnie liczba wniosków złożonych na mieszkania komunalne.

W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 100 **żłobków**. Liczba tego typu placówek wzrasta z roku na rok. W porównaniu z rokiem poprzednim jest ich o 17 więcej. Analogicznie zwiększa się także liczba miejsc w żłobkach. W porównaniu do roku poprzedniego liczba miejsc w żłobkach wzrosła o 777.

Analiza dostępnych podczas opracowywania raportu danych wykazuje, że w 2018 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 289 **przedszkoli**. Dysponowały one 30.611 miejscami.

Z zebranych danych wynika, że w województwie podlaskim w 2018 roku funkcjonowało 17 **klubów dziecięcych**, które dysponowały 290 miejscami oraz 61 **światlic**. W roku oceny liczba światlic nie uległa zmianie. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 184 domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

Analiza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazuje, że w 2019 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 166 **klubów** i innych **miejsc spotkań**

dla seniorów. W porównaniu do 2018 roku liczba ta wzrosła o 19. Tendencja wzrostowa liczby placówek przeznaczonych dla seniorów utrzyma się również w roku 2020.

Z zebranych danych wynika, że w województwie podlaskim działalność prowadzi 11 **hospicjów** zlokalizowanych w miastach grodzkich tj. Białystok, Łomża i Suwałki oraz w gminach: Augustów, Michałowo, Turośń Kościelna, Hajnówka. W stosunku do roku poprzedniego liczba hospicjów nie uległa zmianie.

Działalność na terenie województwa prowadzą również 2 **ośrodki dla cudzoziemców.** Znajdują się one w zasobach instytucjonalnych miasta Białystok oraz powiatu zambrowskiego. Liczba ośrodków dla cudzoziemców nie zmienia się na przestrzeni lat.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA

Dane przekazane przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w roku 2019 wskazują, iż na terenie województwa podlaskiego pomocy i wsparcia udzielono ogółem 87.137 osobom, czyli 7,4% mieszkańców województwa podlaskiego. W roku 2018 liczba ta była wyższa o 5.742 osoby, natomiast dwa lata wcześniej wyższa o 18.403. Statystyki zawierające prognozę na kolejny rok wskazują, że w roku 2020 nastąpi wzrost liczby beneficjentów pomocy społecznej.

W 2019 roku ze wsparcia **ośrodków pomocy społecznej** skorzystało 71.746 beneficjentów, o 3.968 mniej niż w roku poprzednim. Dane prognozujące na przyszły rok wskazują na niewielki spadek liczby osób (o 152), w stosunku do roku oceny, którym ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego udziela pomocy i wsparcia.

W przypadku wsparcia udzielonego przez **powiatowe centra pomocy rodzinie** zanotowano 15.391 beneficjentów (o 1.774 osoby mniej niż w roku poprzednim). Analiza danych prognozujących wykazała, że w roku 2020 nastąpi wzrost liczby osób, którym PCPR-y udziela pomocy i wsparcia.

Najwięcej osób, które skorzystały w 2019 roku ze wsparcia instytucji pomocy społecznej (OPS i PCPR) zamieszkiwało w mieście Białystok oraz w powiatach: białostockim, sokólskim, bielskim, augustowskim i wysokomazowieckim. Najmniej beneficjentów zanotowano wśród mieszkańców w powiecie sejnieńskim, zambrowskim, kolneńskim oraz siemiatyckim.

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE

Pomoc społeczna jest jedną z form polityki społecznej państwa, w ramach której udzielane są świadczenia o charakterze zarówno pieniężnym jak i niepieniężnym. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2019 wykazała, że na terenie województwa podlaskiego jednostki pomocy społecznej przyznały łącznie świadczenia 48.864 osobom. Stanowi to 56% ogółu osób, którym udzielono pomocy i wsparcia. Aż 26.221 z nich to beneficjenci, którzy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej długotrwale. W grupie klientów, którzy w okresie sprawozdawczym uzyskali pomoc i wsparcie w formie świadczeń bez względu na rodzaj i formę, liczbę świadczeń oraz źródło finansowania znalazło się 32.141 rodzin, zaś liczba osób w tych rodzinach wyniosła 74.951. Dane statystyczne wskazują, że liczba świadczeniobiorców ogółem w roku Oceny spadła o 6% w stosunku do roku poprzedniego. Prognozy informują, iż w roku 2020 wskaźnik osób, które zgłoszą się do jednostek pomocy społecznej po świadczenia nieznacznie wzrośnie.

Analiza danych zawartych w Tabeli nr 1 ukazuje, że **ośrodki pomocy społecznej** z terenu województwa podlaskiego w roku 2019 przyznały świadczenia 48.864 osobom (w tym 26.221 to osoby korzystające długotrwale). W roku 2018 liczba świadczeniobiorców w OPS-ach była wyższa o 3.172 osoby. Ze sprawozdań **powiatowych centrów pomocy rodzinie** wynika, iż w roku 2019 powiaty przyznały świadczenia 368 beneficjentom (w tym 293 osobom, które długotrwale korzystają z pomocy).

TABELA 1 Dane liczbowe o osobach i rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2017-2019

	2017			2018			2019		
	OPS	PCPR	ogółem	OPS	PCPR	ogółem	OPS	PCPR	ogółem
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE									
Liczba osób	56597	1367	57964	51621	415	52036	48496	368	48864
w tym: osoby długotrwale korzystające	35536	505	36041	32385	294	32679	25928	293	26221
Liczba rodzin	36534	1282	37816	33795	355	34150	31782	359	32141
Liczba osób w rodzinach	89155	1694	90849	81294	635	81929	74457	494	74951
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE									
Liczba osób	33256	1006	34262	45201	X	45201	40929	X	40929
Liczba rodzin	29259	946	30205	X	X	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	63385	1212	64597	X	X	X	X	X	X
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZYMNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE									
Liczba osób	2657	768	27339	23801	X	23801	22015	X	22015
Liczba rodzin	15452	743	16195	X	X	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	54986	891	55877	X	X	X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2019 roku w województwie podlaskim w formie **świadczeń pieniężnych** (np. zasiłki celowe, stałe, okresowe itp.) udzielono ogółem 40.929 mieszkańcom województwa podlaskiego. W roku 2018 liczba świadczeniobiorców była wyższa o 10,4%.

Wsparcie niepieniężnym w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych, schronienia, posiłków, ubrań, sprawienia pogrzebu itp., w 2019 roku objęto łącznie 22.015 osób. Liczba ta była o 8,1% mniejsza niż w roku 2018. Dane prognostyczne informują, iż w roku 2020 liczba beneficjentów pomocy społecznej, którzy zostaną objęci wsparciem w postaci świadczenia niepieniężnego nieznacznie wzrośnie.

Szczegółowe informacje dotyczące osób i rodzin z terenu województwa podlaskiego, którym ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie przyznały świadczenia w latach 2017-2019 zawarte są w Tabeli nr 1.

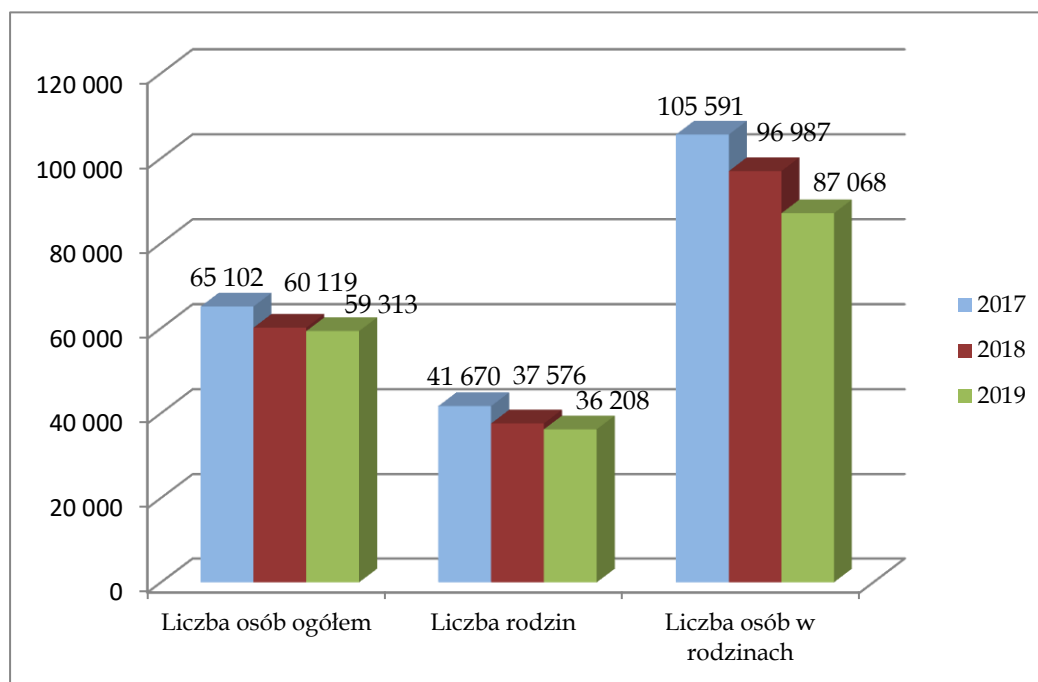
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY

Wywiad środowiskowy jest czynnością przeprowadzaną przez pracowników socjalnych w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, aby na podstawie uzyskanej wiedzy można było udzielić im pomocy.

Dane liczbowe zebrane w drodze Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazały, iż w 2019 r. jednostki pomocy społecznej działające na terenie województwa podlaskiego przeprowadziły wywiady środowiskowe łącznie z 59.313 osobami z 36.208 rodzin (z czego 59.058 wywiadów dokonały jednostki gminne, zaś 255 powiatowe). Liczba osób w rodzinach objętych wywiadem wyniosła 87.068. Analiza danych wskazuje na fakt, iż w latach 2017-2019 liczba zrealizowanych wywiadów środowiskowych maleje z roku na rok. Prognoza na kolejne lata wskazuje na niewielki wzrost liczby wywiadów środowiskowych. Szczegółowe dane przedstawia wykres nr.6.

WYKRES 6. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w latach 2017-2019

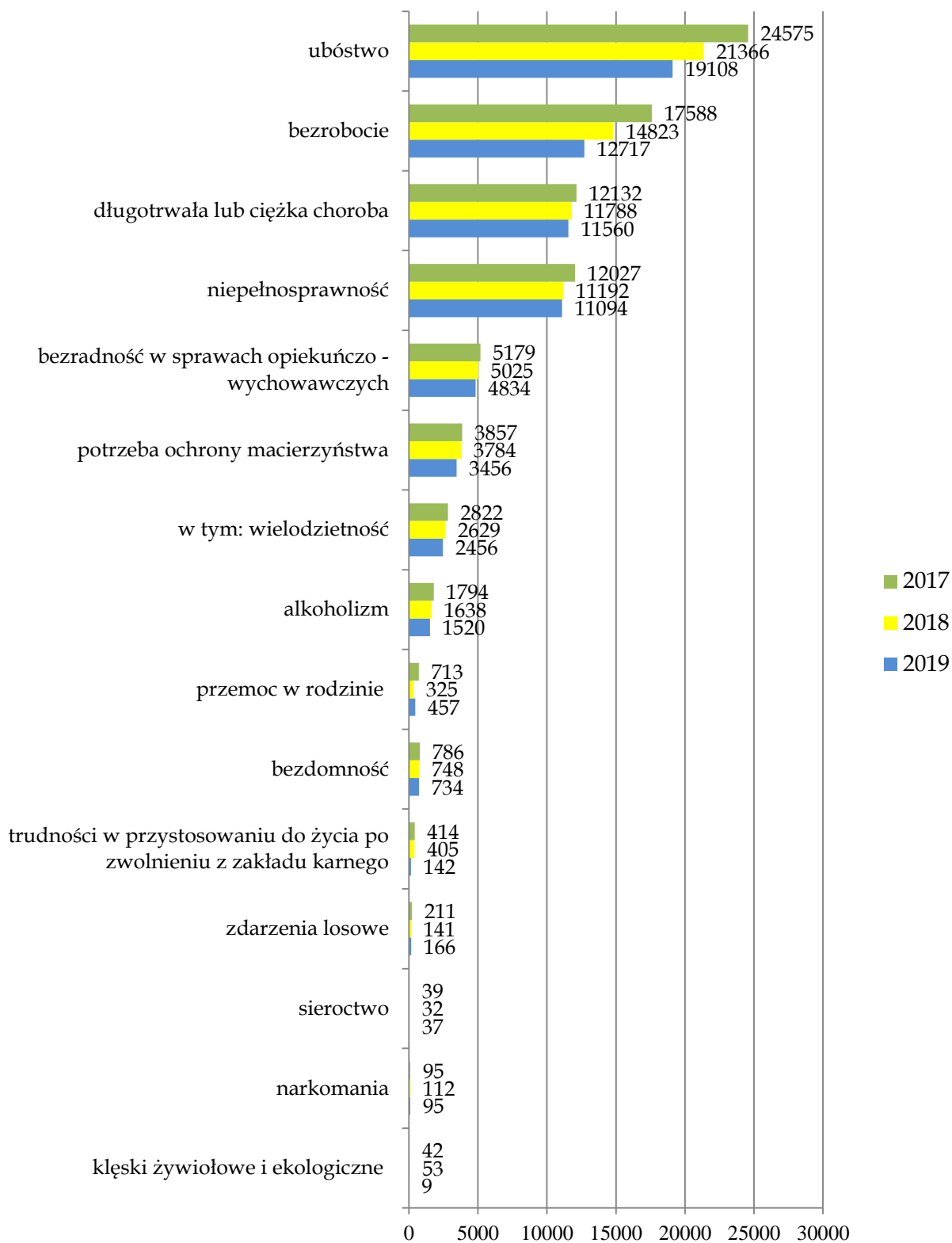
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w województwie podlaskim jest ubóstwo. W 2019 roku wsparciem z tego powodu objęto 19.108 rodzin tj. 28,8% ogółu rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na terenie województwa podlaskiego. Zarejestrowana liczba osób w tych rodzinach to 43.582.

Na dalszych miejscach w hierarchii powodów przyznawania pomocy społecznej w 2019 roku znajdowały się: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W roku oceny 19,1% wszystkich rodzin korzystających z pomocy stanowili beneficjenci, którzy zgłosili się do OPS-ów z powodu braku pracy. W przybliżeniu co szósta rodzina, której udzielono pomocy otrzymała od Ośrodka wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby lub z tytułu niepełnosprawności.

WYKRES 7. Rodziny objęte pomocą społeczną w gminach i powiatach województwa podlaskiego w latach 2017 - 2019 (z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS.

Analizując pozyskane dane za rok 2019 należy zauważyć, iż w stosunku do roku poprzedniego odnotowano zmniejszenie liczby rodzin, które zostały objęte wsparciem z poszczególnych powodów przyznawania pomocy. Największy spadek procentowy liczby rodzin korzystających z pomocy OPS i PCPR w stosunku do roku 2018 nastąpił w przypadku udzielenia pomocy z powodu klęsk żywiołowych i ekologicznych (-83%). Wysoki spadek liczby rodzin korzystających z pomocy OPS i PCPR nastąpił również w przypadku pomocy ze względu na: trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (-64,9%), narkomanii (-15,2%), bezrobocia (-14,2%) oraz ubóstwa (-10,6%).

W roku 2019 w stosunku do roku poprzedniego zanotowano wzrost liczby korzystających z pomocy społecznej w przypadku trzech przyczyn: przemocy w rodzinie (28,9%), zdarzeń losowych (15%) oraz sieroctwa (13,5%).

W 2019 roku najmniej osób korzystało ze wsparcia systemu pomocy społecznej z uwagi na sieroctwo (37 rodzin) oraz klęski żywiołowe i ekologiczne (9 rodzin).

USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ

Usługi pomocy społecznej mogą być świadczone w wielu formach tj. usług opiekuńczych (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi), pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej czy kontraktu socjalnego. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem w postaci **usług opiekuńczych** 2.290 osób. Wsparcie w postaci **usługi specjalistycznej** otrzymało 28 osób. W odniesieniu do roku 2018 liczba osób, którym udzielono tego typu wsparcia wzrosła o 225. Z zebranych danych wynika, iż w 2019 roku udzielono łącznie 727.604 świadczeń, na które wydano 13.804.493 zł (wzrost o 1.279.443 zł w stosunku do roku poprzedniego).

Jednym z zadań jednostek pomocy społecznej jest udzielanie **specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. W roku 2019 tego typu wsparciem objęto 347 osób, którym udzielono 118.382 świadczenia, na łączną kwotę 3.918.727 zł. W latach wcześniejszych liczba ta była na zbliżonym poziomie.

W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego **pracą socjalną** objęto 33.765 rodzin. Liczba osób w tych rodzinach to 76.491.

Kolejną usługą pomocy społecznej jest **poradnictwo specjalistyczne**. Jest ono w szczególności świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W 2019 roku ośrodki pomocy społecznej udzieliły poradnictwa łącznie 3.159

rodzinom z terenu województwa podlaskiego. Zanotowana liczba osób w tych rodzinach to 8.577. W roku poprzednim liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa była niższa o 204, a liczba osób w rodzinach o 539.

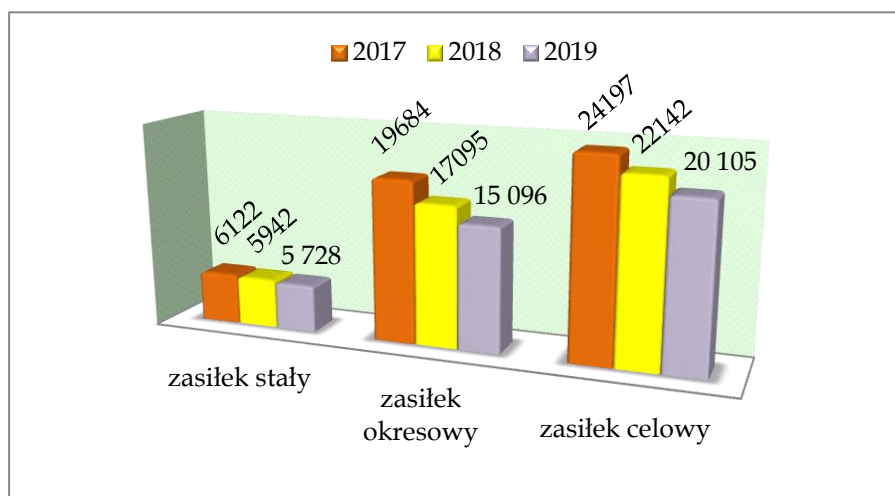
W 2019 roku pomocą w formie **interwencji kryzysowej** objęto 1.938 rodzin, w których łączna liczba członków to 5.541. W stosunku do roku poprzedniego liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy wzrosła o 111.

Dane ze sprawozdań jednostek pomocy społecznej dowodzą, że w roku oceny zawarto 1.076 **kontraktów socjalnych**. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano spadek liczby zawartych kontraktów o 147. Dane liczbowe wskazują, że w 2019 roku liczba osób ogółem objętych kontraktem wyniosła 1.116. Pracownicy OPS-ów i PCPR-ów przewidują, że w roku 2020 liczba zawartych kontraktów wzrośnie.

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZADANIA OPS, MOPS I MOPR

W ramach realizacji zadań zarówno własnych jak i zleconych gminne jednostki pomocy społecznej stosują cały wachlarz świadczeń dostosowanych do potrzeb poszczególnych kategorii klientów. Na poniższym wykresie zaprezentowano dane liczbowe na temat liczby mieszkańców województwa podlaskiego, którzy w latach 2017-2019 otrzymali od ośrodków pomocy społecznej wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych, tj. zasiłku stałego, okresowego lub celowego.

WYKRES 8. Liczba osób, które w latach 2017-2019 skorzystały z pomocy ośrodków pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza danych liczbowych wykazuje, że w latach 2017-2019 najwięcej osób otrzymało zasiłek celowy, zaś najmniej zasiłek stały. Poniższe zestawienie tabelaryczne

prezentuje dane na temat liczby osób oraz kwot pieniężnych na ich realizację wydatkowanych z budżetów gminnych.

TABELA 2 Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2017-2019

Rodzaj zasiłku		2017	2018	2019
zasiłek stały	liczba osób	6 122	5 942	5 728
	kwota świadczeń w zł	30 997 622	30 044 713	31 245 959
zasiłek okresowy	liczba osób	19 684	17 095	15 096
	kwota świadczeń w zł	45 316 152	37 294 187	35 560 333
zasiłek celowy	liczba osób	24 197	22 142	20 105
	kwota świadczeń w zł	24 871 237	23 910 633	24 820 362

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z informacji zebranych w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wynika, że w 2019 roku **zasiłków stałych** udzielono 5.728 osobom, na które wydatkowano łącznie 31.245.959 zł. W roku 2018 liczba osób, którym przyznano świadczenie była wyższa o 214. Zasiłki stałe dzielą się na zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących oraz zasiłki stałe dla osób w rodzinie. Ośrodki pomocy społecznej wykazały, iż w 2019 roku zasiłek stały otrzymało 5.057 osób samotnie gospodarujących. Udzielono im świadczeń, na łączną kwotę 29.435.887 zł.

Zasiłek stały dla osoby w rodzinie przyznano 708 osobom, o łącznej wysokości 1.810.072 zł. Prognozy wskazują, iż w przyszłym roku liczba osób otrzymujących zasiłek stały dla osoby w rodzinie ulegnie spadkowi.

W roku oceny jednostki gminne udzieliły świadczeń w postaci **zasiłku okresowego** 15.096 osobom. Środki finansowe przeznaczone na ten cel to 35.560.333 zł. W 2018 roku liczba osób korzystających z zasiłku okresowego była wyższa o 1.999, a kwota o 1.733.854 zł.

Ze sprawozdań gminnych wynika, że w 2019 roku ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego wydatkowały łącznie 24.820.362 zł na **zasiłki celowe** dla 20.105 beneficjentów. W roku 2019 z zasiłku celowego skorzystało o 2 037 osób mniej niż w roku poprzednim. Średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku 2019 wynosiła 1.234 zł (o 154 zł więcej niż w roku poprzednim).

ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Oprócz świadczeń pieniężnych, ośrodki pomocy społecznej realizują również świadczenia niepieniężne. Udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Wśród tego typu świadczeń wymienia się pomoc w formie: posiłków, schronienia, ubrań, sprawienia pogrzebu, czy odpłatność za pobyt w DPS.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia dane na temat liczby osób oraz rodzajów tego typu świadczeń udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego na przestrzeni lat 2017-2019.

TABELA 3. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w województwie podlaskim w latach 2017-2019

Rodzaj świadczenia	Rok	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł
Posilek	2017	25 008	14 294 217
	2018	21 562	12 959 870
	2019	19 870	12 460 932
w tym: dla dzieci	2017	22 852	11 524 429
	2018	19 784	10 663 102
	2019	18 236	10 077 385
Schronienie	2017	151	656 990
	2018	296	831 869
	2019	195	1 594 866
Ubranie	2017	1	251
	2018	7	2 779
	2019	7	2 343
Sprawienie pogrzebu	2017	131	292 061
	2018	118	259 569
	2019	106	280 391
Odpłatność za pobyt w DPS	2017	1 758	44 002 059
	2018	1 818	49 293 132
	2019	1 837	52 634 170

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza zebranych danych z formularza Oceny wykazuje, iż w 2019 roku największa liczba beneficjentów korzystała z **posiłków** jako formy świadczenia niepieniężnego (19 870 osób). Liczba osób korzystających z dożywiania z roku na rok spada, podobnie jak kwota wydatkowana na pomoc w formie posiłków. Zdecydowana większość świadczeń dotyczyła posiłków dla dzieci (92%) i w większości była finansowana w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Jak pokazują wyniki analizy na terenie województwa podlaskiego liczba osób korzystających ze **schronienia** spadła. W roku oceny ze schronienia skorzystało 195 osób, to o 101 osób mniej niż w roku poprzednim. Mimo spadku liczby osób korzystających

ze schronienia, wzrosła kwota wydatkowana na ten cel. W 2019 roku na tę formę pomocy niepieniężnej przeznaczono 1.594.866 zł.

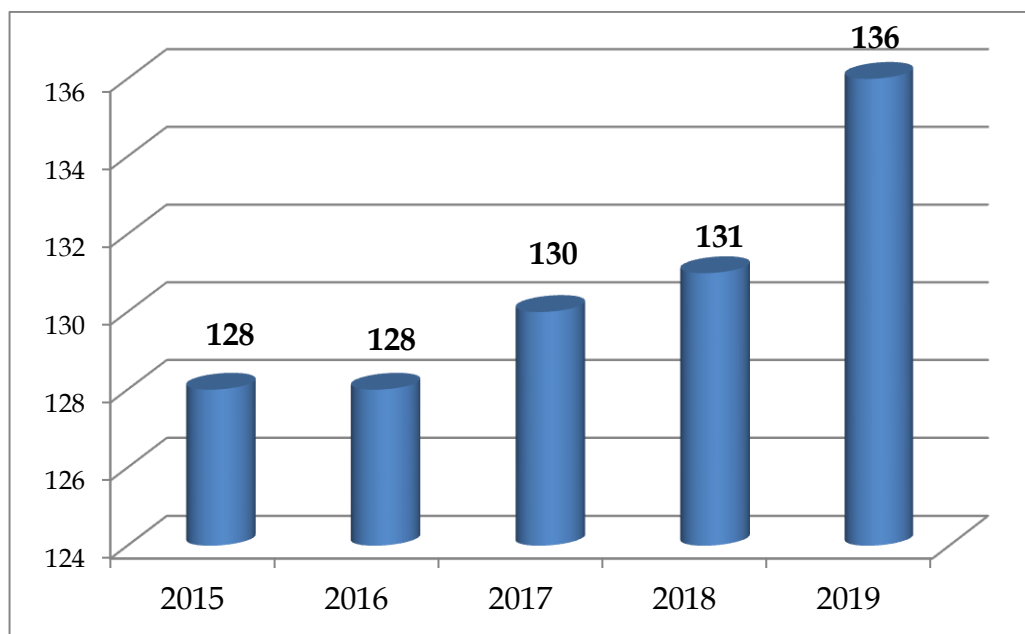
W odniesieniu do 2018 roku liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w postaci **ubrania** utrzymała się na tym samym poziomie (7 osób). W roku oceny kwota środków przeznaczonych na ten cel wynosiła 2 343 zł.

Świadczeniami niepieniężnymi z tytułu **sprawienia pogrzebu** w 2019 roku objęto 106 osób, na łączną kwotę 280 391 zł.

Jedną z usług świadczonych przez jednostki pomocy społecznej jest **odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej**. W 2019 roku pomocą w w/w formie objęto 1.837 osób, o 19 osób więcej niż w roku 2018. W roku oceny na ten cel wydano 52.634.170 zł. W porównaniu do roku 2018, kwota ta wzrosła o 5.220.092 zł.

Dane pozyskane z analizy sprawozdań OZPS wskazują, iż w województwie podlaskim liczba **asystentów rodziny** w latach 2015-2016 utrzymywała się na tym samym poziomie i wynosiła 128. Od 2017 roku odnotowywany jest wzrost liczby asystentów. W roku oceny liczba asystentów rodziny wyniosła 136.

WYKRES 9. Liczba asystentów rodziny w latach 2015-2019 w województwie podlaskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2019 roku asystenci w ramach wykonywania swojej pracy udzielili wsparcia 1.279 rodzinom z terenu województwa podlaskiego. Dane dotyczące prognozy na rok 2020 wykazują, iż liczba rodzin objętych asystenturą będzie wzrastać.

Rodziny wspierające to rodziny, które poprzez współpracę z asystentem wspierają rodziny przeżywające trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczenie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi, są to m. in. wskazówki dotyczące sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. W roku oceny na terenie województwa podlaskiego nie funkcjonowały rodziny wspierające. W roku 2018 było ich 7, zaś w 2017 roku- 10. Prognoza na kolejny rok wskazuje, że rodziny wspierające ponownie będą funkcjonowały na terenie województwa podlaskiego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat ponosi **odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej**. Jak wskazują dane liczbowe w 2019 roku na ten cel jednostki pomocy społecznej przekazały łącznie 5.147.088 zł. W roku 2018 kwota ta była niższa o ponad 453 tys. zł.

POWIAT – ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY

W 2019 roku, w ramach zadań powiatu, 206 osób stosujących przemoc w rodzinie zostało objętych programem oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego. W porównaniu do roku poprzedniego liczba osób objętych tego rodzaju oddziaływaniami spadła o 72. Prognoza na kolejny rok wskazuje, na wzrost liczby sprawców przemocy objętych programem oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego do 241.

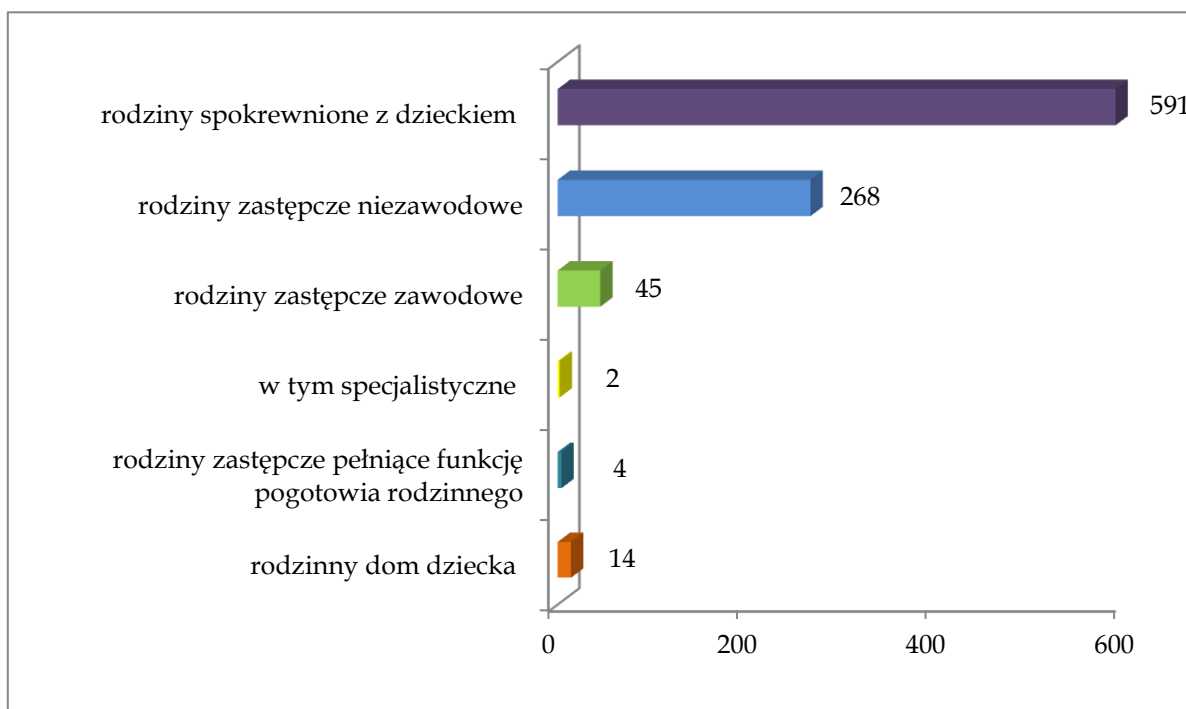
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

System pomocy dziecku i rodzinie regulowany jest ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2019 r., poz.1111 z późn.zm).

Na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku funkcję rodzin zastępczych sprawowało 924 rodziny. W porównaniu do roku 2018, w roku oceny nastąpił wzrost liczby rodzin zastępczych o 37 rodziny. W 2019 roku pod opieką tych rodzin przebywało łącznie 1.400 dzieci. Na poniższym wykresie zaprezentowano dane liczbowe na temat rodzin według różnych ich typów.

WYKRES 10. Rodzinna piecza zastępcza na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku

Powyższe dane umieszczone na wykresie wskazują, iż największy odsetek stanowią **rodziny spokrewnione z dzieckiem** – 64%, czyli takie, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka, np. wstępni (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwo. Z analizy danych wynika, że w 2019 roku 29% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej województwa podlaskiego stanowiły **rodziny zastępcze niezawodowe**.

W 2019 roku w województwie podlaskim funkcjonowało 45 **rodzin zastępczych zawodowych** oraz 2 **rodziny zastępcze specjalistyczne**, co stanowi 5% ogółu. Są to rodziny, w których zawodowi opiekunowie nie są spokrewnieni z dziećmi. Odpowiedni organ rodzinnej pieczy zastępczej zleca takim rodzinom opiekę nad dziećmi w formie umowy o pracę. Tego typu rodziny pobierają za swoją pracę wynagrodzenie oraz pobierają zasiłki na każde z dzieci. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 9 rodzin.

W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 4 rodziny zastępcze pełniące funkcje **pogotowia rodzinnego** oraz 14 **rodzinnych domów dziecka**. Stanowiły one odpowiednio 0.5% oraz 1.5% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku oceny w województwie podlaskim funkcję **koordynatora pieczy zastępczej** pełniło 51 osób. W stosunku do roku poprzedniego ich liczba wzrosła o 1.

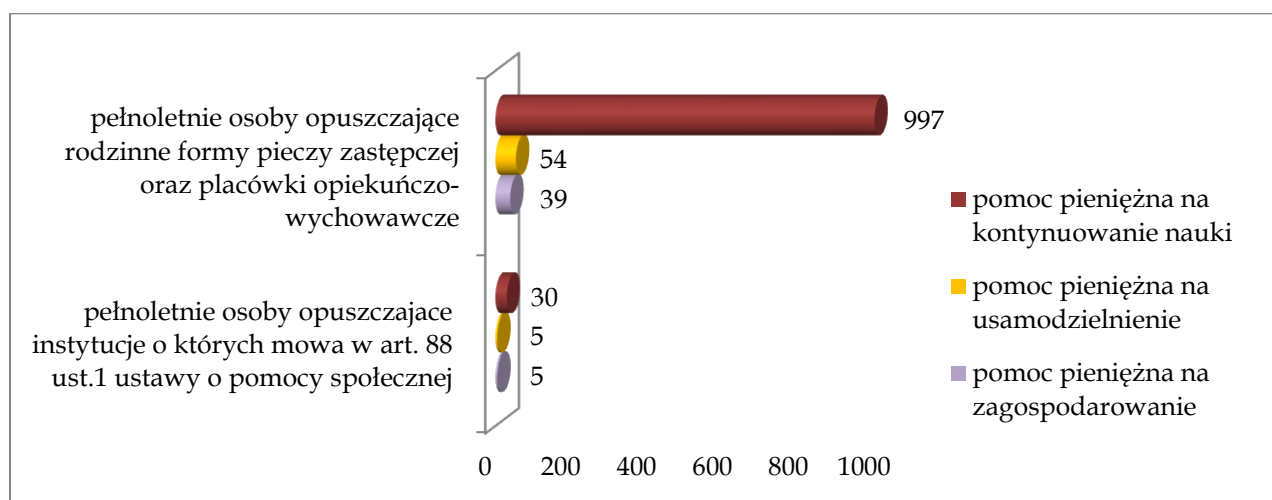
USAMODZIELNIENIE

W 2019 roku 57 pełnoletnich osób opuściło rodzinne formy pieczy zastępczej, zaś 39 placówki opiekuńczo-wychowawcze. W związku z tym udzielono im wsparcia na łączną kwotę 841.175 zł.

Powiatowe centra pomocy rodzinie udzielają wsparcia osobom opuszczającym rodziny zastępcze, w trzech formach:

- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

WYKRES 11. Liczba osób objętych wsparciem PCPR z tytułu usamodzielnienia w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku

Ze wsparcia finansowego przeznaczonego na **kontynuowanie nauki** w 2019 roku skorzystało 997 osób, zaś **pomoc pieniężną na usamodzielnienie** w roku oceny otrzymały 54 pełnoletnie osoby opuszczające pieczę zastępczą. Na pierwszy z w/w celów powiatowe centra pomocy rodzinie przeznaczyły 524.205 zł, zaś na drugi 235.237 zł. Ponadto zanotowano, że wsparcie finansowe na **zagospodarowanie** otrzymało 39 osób, którym na ten cel przyznano środki w wysokości 81.733 zł.

Jednym z zadań powiatowych centrów pomocy rodzinie jest wsparcie pełnoletnich osób opuszczających instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej¹. Ze sprawozdań jednostek powiatowych wynika, że w roku oceny udzielono

¹1. Osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą

wsparcia łącznie 35 osobom na ogólną kwotę 162.430 zł. w tym: 5 osobom z tytułu usamodzielnienia, 30 osobom na kontynuowanie nauki oraz 5 osobom na zagospodarowanie (jedna osoba mogła skorzystać z kilku form wsparcia). Struktura wydatków w tym zakresie przedstawia się następująco: 17.630 zł na usamodzielnienie, 130.413 zł na kontynuowanie nauki oraz 14.387 zł jako pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Jednym z głównych zadań powiatowych centrów pomocy rodzinie wynikających, z ustawy z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, są działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością. Dane ze sprawozdań Oceny wykazały, że w 2019 roku PCPR-y ze środków własnych oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzieliły ogółem dofinansowań na łączną sumę 34.875.576 zł. Rok wcześniej środki przeznaczone na ten cel były niższe o 3.711.486 zł.

Największe kwoty dofinansowań przeznaczono na rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością w miastach na prawach powiatu: w Białymstoku (11.272.697 zł), Suwałkach (2.218.631 zł) oraz w powiatach: białostockim (3.985.102 zł) i sokólskim (2.255.138 zł).

W tabeli nr 4 zaprezentowano dane na temat liczby osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem PCPR oraz kwot jakie na ten cel przeznaczono.

---

usamodzielnianą”, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie;
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki;
- 3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- 4) w uzyskaniu zatrudnienia;
- 5) na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

TABELA 4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością w latach 2016-2019

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
	2016	2017	2018	2019
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	437	428	415	458
Wartość dofinansowania w złotych	1 588 227	1 429 225	1 511 127	1 708 853
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	1 593	1 843	1 757	1 728
Wartość dofinansowania w złotych	1 723 199	2 053 813	2 115 568	2 069 823
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	5 352	5 656	5 853	6 613
Wartość dofinansowania w złotych	4 354 262	4 557 641	4 853 405	5 916 008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza sprawozdań wypełnionych przez PCPR-y wykazuje, iż w 2019 roku najwięcej osób z niepełnosprawnością z terenu województwa podlaskiego skorzystało z dofinansowania na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny (6.613 osób). Kwota środków finansowych przeznaczonych na ten cel wyniosła 5.916.008 zł. W stosunku do roku 2018 w roku oceny środki finansowe przeznaczone na ten cel były o ok. 21,9% wyższe.

W 2019 roku 1.728 osób uzyskało pomoc finansową na turnusy rehabilitacyjne. Ogólna kwota dofinansowania w roku oceny wyniosła 2.069.823 zł. Prognozy wskazują na fakt, iż w roku 2020 nastąpi wzrost środków finansowych przeznaczonych na pomoc na turnusy rehabilitacyjne oraz zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Środki finansowe przeznaczone na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się będą nieznacznie niższe niż w roku oceny.

W 2019 roku powiatowe centra pomocy rodzinie realizowały na terenie województwa podlaskiego program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu w roku oceny

zrealizowano 847 świadczeń, których wartość dofinansowania wyniosła 3.804.269 zł. W stosunku do poprzedniego roku jest to kwota wyższa o 1.070.985 zł.

TABELA 5. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością w latach 2017-2019

DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI			
	2017	2018	2019
Liczba dofinansowanych imprez	73	71	76
Liczba niepełnosprawnych uczestników	5 748	5 311	4 839
Wartość dofinansowania imprez w złotych	196 632	207 619	199 904

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W roku oceny dofinansowano 76 imprez o charakterze sportowo-kulturalnym przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, w których udział wzięło łącznie 4.839 uczestników. Pomimo wzrostu względem roku poprzedniego liczby wydarzeń o takim charakterze, spadła liczba osób w nich uczestniczących (o 472 osoby). W roku oceny kwota przeznaczona na organizację przedsięwzięć dla osób z niepełnosprawnością wyniosła 199.904 zł.

W 2019 roku powiatowe centra pomocy rodzinie nie poniosły kosztów związanych z dofinansowaniem usług tłumacza migowego lub tłumacza-przewodnika.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Od 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku „O pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”. Głównym założeniem ustawy jest wspieranie rodzin z dziećmi poprzez częściowe pokrywanie wydatków związanych wychowywaniem dzieci, opieką nad nimi oraz zaspokajaniem ich elementarnych potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze 500+ przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę. Rozszerzona formuła Programu pozwala na poprawę jakości życia wszystkich polskich rodzin mających dzieci na utrzymaniu i stanowi dopełnienie kompleksowej polityki państwa wobec rodzin.

W 2019 roku ośrodki pomocy społecznej przyznały świadczenia wychowawcze 112.942 rodzinom na łączną kwotę 921.772.858 zł. Ponadto w 2019 roku powiatowe centra

pomocy rodzinie przyznały zasiłek wychowawczy 440 rodzinom na łączną kwotę 3.171.723,97 zł

Ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w 2019 roku udzieliły 13.039 gospodarstw domowym świadczeń w postaci **dotatków mieszkaniowych**. Jest to forma pomocy polegająca na pokryciu części opłat za mieszkanie dla osób o niskich dochodach. Kwota wydatkowanych na ten cel środków wyniosła 19.900.576 zł. W stosunku do roku 2018 liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych spadła o 1.740, zaś kwota o 2.502.577 zł. Dane prognostyczne wskazują, iż w roku kolejnym liczba tego typu świadczeń oraz kwota będą nieznacznie mniejsze.

Dane liczbowe wskazują na fakt, iż w roku oceny 6.044 gospodarstw domowych pobrało świadczenie w postaci **dotatku energetycznego**. Suma środków finansowych na tego typu wsparcie wyniosła 538.522 zł i zmalała o ponad 64 tys. zł w stosunku do poprzedniego roku.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

Na podstawie danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej zebrano informacje na temat zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia w województwie podlaskim.

TABELA 6. Wybrane instytucje pomocy społecznej funkcjonujące w województwie podlaskim w 2019 roku

	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Liczba osób oczekujących	Kadra placówek.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówki w zł
Ośrodki wsparcia	3 049	8 956	82	682	46 540 482
W tym:					
Środowiskowe domy samopomocy	861	969	9	288	19 468 771
Dzienne domy pomocy	459	872	59	64	4 656 018
Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych	387	679	X	56	3.842.098
Ogrzewalnie	67	550	X	0	519 265
Kluby samopomocy	340	423	0	18	869188
Domy pomocy społecznej	2 362	2 626	277	1 697	113 838 071,73
Mieszkania chronione	64	51	6	3	441 941
Ośrodki interwencji kryzysowej	41	1 650	X	X	X
Jednostki specjalistycznego poradnictwa	X	4 080	X	61	2 888 455
Placówki wsparcia dziennego	1 532	1 435	X	163	6 114 228
Placówki opiekuńczo – wychowawcze	437	401	X	276	20 329 591
W tym placówki typu rodzinnego	35	34	X	22	1 290 953
Centra integracji społecznej	X	151	X	X	X
Kluby integracji społecznej	X	68	X	X	X
Warsztaty terapii zajęciowej	X	916	X	331	17 565 260
Zakład aktywności zawodowej	X	117	X	X	X

*Uwzględniono DPS prowadzony przez samorząd województwa podlaskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Ze sprawozdawczości jednostek gminnych i powiatowych wynika, że na terenie województwa w roku 2019 funkcjonowały placówki szeroko rozumianej pomocy społecznej dysponujące łącznie ok. 8.738 miejscami. W stosunku do roku poprzedniego liczba miejsc w placówkach wzrosła o ok. 93. Dane prognostyczne wskazują na wzrost liczby miejsc w placówkach, w 2020 roku. Instytucje, na które odnotowuje się popyt to m.in. ośrodki wsparcia, dzienne domy pomocy, środowiskowe domy samopomocy, noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych, kluby samopomocy, mieszkania chronione, domy pomocy społecznej.

Analiza danych z OZPS wykazuje, iż w ostatnich latach można zaobserwować wzrost dostępnych miejsc w placówkach świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom naszego województwa.

W ramach zasobów instytucjonalnych w czerwcu 2016 roku w województwie podlaskim została utworzona przy Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej Regionalna Placówka Opiekuńczo - Terapeutyczna (RPOT). Przeznaczona jest dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Celem działalności Placówki jest, między innymi, zapewnienie tym dzieciom: całodobowej specjalistycznej opieki i wychowania, rehabilitacji, działań terapeutycznych, świadczeń zdrowotnych oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb, kształcenia, wychowania. Placówka jest przystosowana do przyjęcia 21 dzieci. W 2019 roku, w Regionalnej Placówce Opiekuńczo - Terapeutycznej przebywało 19 dzieci.

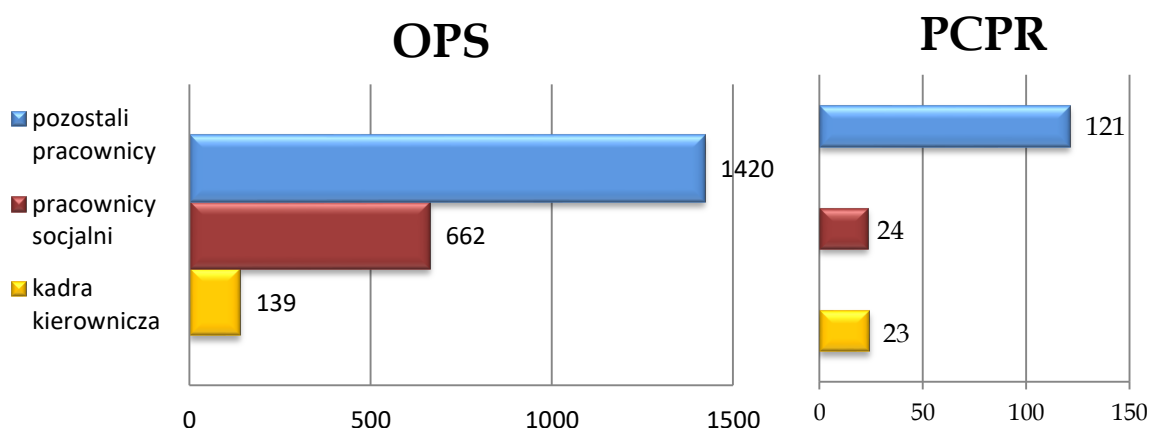

KADRA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

Dane ze sprawozdań gminnych i powiatowych informują, że według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. w jednostkach pomocy społecznej tj. ośrodkach pomocy społecznej i powiatowych centrach pomocy rodzinie na terenie województwa podlaskiego zatrudnionych było łącznie 2.389 osób. Oznacza to, że w stosunku do roku poprzedniego liczba pracowników pomocy społecznej spadła w tych instytucjach o 61 osób. Według zebranych informacji dowiadujemy się, iż w 118 ośrodkach pomocy społecznej w województwie podlaskim zatrudniano ogółem 2.221 pracowników. Analiza dowodzi, iż w strukturach jednostek gminnych kadra kierownicza placówek pomocy społecznej stanowi 6% ogółu zatrudnionych, zaś pracownicy socjalni 30%. Prawie 64% to „pozostali pracownicy”.

WYKRES 12. Kadra OPS i PCPR zatrudniona w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza struktury zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie dowodzi, iż w 2019 roku zatrudnionych w nich były: 23 osoby na stanowisku kierowniczym, 24 pracowników socjalnych oraz 121 „pozostałych pracowników”.

Na terenie województwa podlaskiego w jednostkach pomocy społecznej zatrudniano ogółem 686 pracowników socjalnych, z czego w ośrodkach pomocy społecznej- 662. 232 pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS posiada ukończoną specjalizację 1-go lub 2-go stopnia, co stanowi 35% wszystkich pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS.

Wielkość zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej musi być proporcjonalna do liczby ludności gmin w stosunku jeden pracownik socjalny na 2.000 mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. Analiza danych pozyskanych w drodze Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazała, iż w 2019 r. warunek ten został spełniony na terenie 99 gmin województwa podlaskiego. W stosunku do roku poprzedniego liczba gmin spełniająca ten warunek jest większa o 14. Analiza dowodzi, iż na terenie 16 gmin warunek ten nie został spełniony.

Powiatowe centra pomocy rodzinie w 2019 roku zatrudniały łącznie 24 pracowników socjalnych. Wśród nich 5 pracowników ukończyło specjalizację 1-ego lub 2-go stopnia w zawodzie.

W jednostkach pomocy społecznej tj. ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie w 2019 roku zatrudnionych było także 1.539 „pozostałych pracowników”. Ośrodki pomocy społecznej zatrudniały łącznie 1.420 takich osób, zaś powiatowe centra pomocy rodzinie - 121.

Sprawozdania z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazują, że w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego niektóre osoby znajdowały zatrudnienie w charakterze pomocniczym np. w ramach zatrudnienia subsydiowanego tj. robót publicznych czy prac interwencyjnych, stażu bądź wolontariatu. W roku 2019 zanotowano 285 osób zatrudnionych w takim charakterze. Liczba ta w stosunku do roku 2018 była niższa o 18 osób.

Dane ze sprawozdań jednostek gminnych i powiatowych informują, że w 2019 roku w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało łącznie 26 zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej (o 5 więcej niż w 2018 roku) Łączna liczba osób w tych zespołach to około 291.

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Jednym z elementów badania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej było zebranie informacji na temat środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w województwie podlaskim. Dane przekazane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej dowodzą, iż całkowity koszt budżetu JST przeznaczony na politykę społeczną w 2019 roku wyniósł 1.972.333.087 zł, z czego 1.627.164.940 zł stanowił budżet ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie. W stosunku do roku poprzedniego całkowity koszy budżetu JST przeznaczony na politykę społeczną wzrósł o 259.957.141 zł, zaś budżet OPS i PCPR wzrósł o 224.816.141 zł. Dane prognostyczne informują, iż jednostki samorządu terytorialnego realizujące na terenie województwa podlaskiego zadania z obszaru polityki społecznej, w tym pomocy społecznej w przyszłym roku będą zwiększały swoje wydatki.

Największe środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej wydatkowano: w miastach: Białystok, Suwałki, Łomża oraz w powiatach: białostockim i sokólskim. Najmniejszą kwotę wydano w powiecie sejneńskim.

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje informację zbiorczą o środkach finansowych wydatkowanych przez jednostki samorządu terytorialnego ogółem oraz z podziałem na OPS i PCPR celem realizacji poszczególnych zadań z obszaru pomocy społecznej.

TABELA 7. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w roku 2019 w województwie podlaskim

	Ogółem	Budżet OPS	Budżet PCPR
Ogółem wydatki	1 972 333 087	1 577 920 877	49 244 063
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	1 745 186	66 776	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	22 766 765	3 199 709	0
85202 - Domy pomocy społecznej	126 615 852	26 954 905	734 844
85203 - Ośrodki Wsparcia	24 540 251	4 768 419	1 290 067
85205 - Przeciwdziałanie przemoc w rodzinie	1 859 308	496 827	1 216 572
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	2 574 958	2 567 463	0
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	48 201 134	47 724 244	0
85215 - Dodatki mieszkaniowe	20 177 767	6 056 387	0
85216 - Zasiłki stałe	31 282 365	31 190 907	0
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	7 509 570	0	7 509 570
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	91 395 023	87 398 629	0
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	2 366 561	1 609 446	124 830
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	19 990 995	19 498 011	0
85230 – Pomoc w zakresie dożywiania	28 448 097	27 818 105	0
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	616 676	608 912	7 764
85232 - Centra Integracji Społecznej	464 274	44 529	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	66 000	66 000	0
85295 - Pozostała działalność	12 315 711	6 127 468	216 361
85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	5 886 272	108 544	429 125
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	4 745 264	839 000	968 254
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	21 153 102	1 837 358	10 972 288
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	11 454 555	7 067 024	361 506
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	15 053 556	3 682 831	0
85416 – Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	1 531 046	27516	0
85501 – Świadczenie wychowawcze	945 958 672	879 686 326	830 478
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	385 404 258	356 843 342	0
85504 - Wspieranie rodziny	44 085 903	39 886 256	224 235
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	27 913 206	210 934	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	184 985	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	81 581	74 023	0
85508 - Rodziny zastępcze	34 631 302	23 814 926	10 808 066
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	28 033 018	3 014 495	5 195 390
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	3279874	2 986 278	0
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	0	0	0

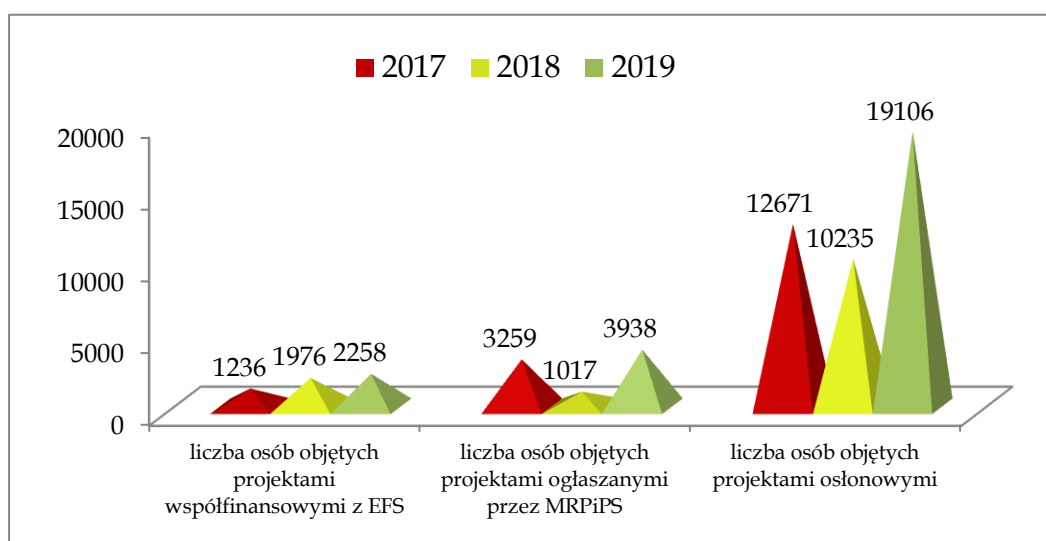
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z powyższej tabeli wynika, iż w 2019 roku najwyższe środki finansowe, w wysokości 945.958.672 zł zostały wydatkowane na świadczenia wychowawcze, co stanowi 48% ogółu przekazanego budżetu. Na drugim miejscu pod względem wysokości wydatkowanych środków znajdują się świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, które wynoszą 385.404.258 zł, co stanowi 19,5% ogółu budżetu. Z danych OZPS wynika, że powyżej 6% ogółu budżetów gmin i powiatów przeznaczonych jest na pokrycie kosztów pobytu pensjonariuszy w domach pomocy społecznej. Analiza danych liczbowych dowodzi, że w przypadku ośrodków pomocy społecznej w roku oceny najwyższe środki finansowe przeznaczono na świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zaś w przypadku powiatowych centrów pomocy rodzinie na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz na rodziny zastępcze.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO – KONKURSOWA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jednym z elementów badania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej było zdiagnozowanie poziomu aktywności projektowo-konkursowej jednostek pomocy społecznej. Poniższy wykres przedstawia dane liczbowe na temat beneficjentów różnych typów projektów w latach 2017–2019.

WYKRES 13. Aktywność projektowo-konkursowa w województwie podlaskim w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z analizy sprawozdań OZPS wynika, że w 2019 roku JST z terenu województwa podlaskiego zrealizowały łącznie 64 **projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego** (o 13 więcej niż w roku 2018). Ogólna liczba osób objęta projektami wyniosła 2.258. Analiza wykazała, że w roku 2019 liczba osób ogółem (OPS i PCPR) objętych projektami była wyższa o 1.022 osoby niż w roku poprzednim.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej wykazała, że w 2019 roku jednostki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego wzięły udział w 55 **konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej** (o 12 więcej niż w roku 2018). Liczba beneficjentów objętych projektami w ramach tych konkursów wyniosła 3.938. W stosunku do roku poprzedniego liczba beneficjentów wzrosła aż o 2.921 osób.

W roku 2019 zrealizowano łącznie 41 **projektów osłonowych**, które objęły łącznie 19.106 osób i były realizowane w 29 ośrodkach pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI – ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi może przybierać formę: zlecenia zadań w trybie działalności pożytku publicznego, zlecenia zadań w trybie zamówień publicznych oraz zlecenie wybranych usług pomocy społecznej. Analiza danych pozyskanych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wskazuje, że w 2019 roku 33 jednostki pomocy społecznej terenu województwa podlaskiego współpracowały z organizacjami pozarządowymi. Wśród nich 29 to ośrodki pomocy społecznej, zaś 4 to powiatowe centra pomocy rodzinie. W porównaniu do roku poprzedniego spadła liczba jednostek pomocy społecznej zlecających zadania w trybie działalności pożytku publicznego, zamówień publicznych, bądź zlecających wybrane usługi pomocy społecznej.

TABELA 8. Jednostki gminne i powiatowe z terenu województwa podlaskiego współpracujące z organizacjami pozarządowymi w 2019 roku

Powiat augustowski	Augustów	wiejska	OPS
Powiat augustowski	Bargłów Kościelny	wiejska	OPS
Powiat augustowski	Lipsk	miejsko-wiejska	OPS
Powiat białostocki	-	-	PCPR
Powiat białostocki	Czarna Białostocka	miejsko-wiejska	OPS
Powiat białostocki	Dobrzyniewo Duże	wiejska	OPS
Powiat białostocki	Gródek	wiejska	OPS
Powiat białostocki	Juchnowiec Kościelny	wiejska	OPS
Powiat białostocki	Łapy	miejsko-wiejska	OPS
Powiat białostocki	Supraśl	miejsko-wiejska	OPS
Powiat białostocki	Wasilków	miejsko-wiejska	OPS
Powiat białostocki	Zabłudów	miejsko-wiejska	OPS
Powiat białostocki	M. Białystok	miejska	MOPR
Powiat bielski	Bielsk Podlaski	miejska	OPS
Powiat bielski	Orla	wiejska	OPS
Powiat łomżyński	M. Łomża	miejska	MOPR
Powiat łomżyński	Łomża	wiejska	OPS
Powiat łomżyński	-	-	PCPR
Powiat łomżyński	Nowogród	miejsko - wiejska	OPS
Powiat moniecki	Jasionówka	wiejska	OPS
Powiat moniecki	Mońki	miejsko-wiejska	OPS
Powiat siemiatycki	Nurzec - Stacja	wiejska	OPS
Powiat siemiatycki	-	-	PCPR
Powiat siemiatycki	Siemiatycze	miejska	OPS
Powiat sokólski	Krynki	miejsko - wiejska	OPS
Powiat sokólski	Kuźnica	wiejska	OPS
Powiat sokólski	Sokółka	miejsko - wiejska	OPS
Powiat suwalski	Suwałki	wiejska	OPS
Powiat suwalski	M. Suwałki	miejska	MOPR
Powiat wysokomazowiecki	-	-	PCPR
Powiat wysokomazowiecki	Ciechanowiec	miejsko - wiejska	OPS
Powiat wysokomazowiecki	Szepietowo	miejsko - wiejska	OPS
Powiat zambrowski	Zambrów	miejska	OPS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

WNIOSKI DOTYCZĄCE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I MONITORINGU STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020 – ZA ROK 2019

Analiza danych uzyskanych w ramach oceny zasobów pomocy społecznej z samorządów gminnych i powiatowych oraz monitoringu Strategii stanowi podstawę do sformułowania poniższych wniosków w obszarze pomocy społecznej:

1. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego zamieszkiwało łącznie 1.178.353 osoby. W stosunku do poprzedniego roku liczba mieszkańców województwa zmalała o 3.180 osób.
2. Struktura demograficzna mieszkańców województwa podlaskiego charakteryzuje się niewielką przewagą kobiet (51%). Największy odsetek (61%) mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, 18% to - osoby do 17 r. ż. oraz 21% - emeryci.
3. Ponad połowa mieszkańców województwa podlaskiego zamieszkuje w miastach, zaś pozostałe osoby są mieszkańcami wsi.
4. W roku oceny w porównaniu do roku 2018 odnotowano spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych o 9%. Nadal bardzo duży odsetek spośród pozostających bez pracy stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 55%.
5. Na terenie województwa podlaskiego w zasobach gmin spada liczba mieszkań komunalnych oraz mieszkań socjalnych. Wśród mieszkańców województwa podlaskiego odnotowano spadek złożonych wniosków, jednak prognozy są wzrostowe i nadal istnieje zapotrzebowanie na tego typu budownictwo.
6. W 2019 roku na obszarze województwa podlaskiego funkcjonowało 166 świetlic i klubów dla seniorów. Obserwowany jest wzrost zasobów w tego typu placówkach. Ponadto na terenie województwa swoją działalność prowadzi 11 hospicjów. Liczba hospicjów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie.
7. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego pomocy i wsparcia udzielono ogółem 87.137 osobom (czyli 7,4% mieszkańców województwa podlaskiego).
8. Najwięcej osób, które skorzystały w 2019 roku ze wsparcia instytucji pomocy społecznej (OPS i PCPR) zamieszkiwało w mieście Białystok oraz powiatach: białostockim, sokólskim, bielskim, augustowskim i wysokomazowieckim. Najmniej beneficjentów zanotowano wśród mieszkańców powiatów: sejneńskiego, zambrowskiego oraz kolneńskiego i siemiatyckiego.
9. Jednostki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w roku 2019 przyznały łącznie świadczenia 48.864 mieszkańcom, co stanowi 56% ogółu osób, którym udzielono

pomocy i wsparcia. Aż 26.221 osób to beneficjenci, którzy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej długotrwale.

10. W roku Oceny w ramach pomocy o charakterze pieniężnym jednostki pomocy społecznej (OPS-y i PCPR-y) udzieliły łącznie wsparcia 40.929 osobom, zaś niepieniężnym – 22.015 beneficjentom. Prognozuje się, że w roku 2020 nieznacznie wzrośnie liczba beneficjentów obu typów świadczeń.
11. Jednostki pomocy społecznej przeprowadziły łącznie wywiady środowiskowe z 59.313 osobami z 36.208 rodzin (z czego 59.058 wywiadów dokonały jednostki gminne, zaś 255 powiatowe). Liczba osób w rodzinach objętych wywiadem wyniosła 87.068. Prognoza na kolejne lata wskazuje na niewielki wzrost liczby wywiadów środowiskowych.
12. Najczęstsze powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w 2019 r. przez OPS-y to: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.
13. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem w postaci usług opiekuńczych 2.290 osób, z czego 28 osób otrzymało wsparcie w postaci usług specjalistycznych.
14. Ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2019 roku skorzystało 347 beneficjentów.
15. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego pracą socjalną objęto 33.765 rodzin - o ok. 2,5% rodzin mniej niż w roku poprzednim.
16. Ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku udzieliły poradnictwa specjalistycznego łącznie 3.159 rodzinom z terenu województwa podlaskiego.
17. W 2019 roku pomocą w formie interwencji kryzysowej objęto 1.938 rodzin.
18. W roku oceny zawarto 1.076 kontraktów socjalnych. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano spadek wskaźnika zawartych kontraktów, bo aż o 9%. Prognozy wskazują na wzrost kontraktów socjalnych w przyszłym roku.
19. W 2019 roku pomocy pieniężnej udzielono 20.105 beneficjentom w formie zasiłku celowego, 15.096 osobom w postaci zasiłku okresowego oraz 5.728 osobom w postaci zasiłku stałego.
20. W ramach pomocy niepieniężnej w województwie podlaskim najwięcej świadczeń udzielanych jest na posiłki (19.870 osób). Odnotowuje się spadek z roku na rok liczby osób korzystających z dożywiania. W 2019 roku zdecydowana większość świadczeń dotyczyła posiłków dla dzieci (92%) i była finansowana w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

21. Na terenie województwa podlaskiego znacząco zmalała liczba osób, które otrzymały świadczenie z tytułu schronienia. W roku oceny było ich 195, przy 296 osobach w roku 2018, co stanowi spadek o ok 66% w stosunku do roku 2018. Jednakże mimo spadku osób korzystających ze schronienia, kwota przeznaczona na ten cel wzrosła.
22. Z roku na rok wzrasta liczba mieszkańców województwa podlaskiego, którym gminy opłacają pobyt w domu pomocy społecznej. W 2019 roku OPS-y świadczyły odpłatność za pobyt w DPS-ach dla 1.837 mieszkańców województwa. Rosną również koszty, jakie ponoszą gminy kierując swoich mieszkańców na pobyt w DPS-ach. W roku Oceny roczny koszt prowadzenia i utrzymania w DPS wzrósł o 5.220.092 zł i wynosił ponad 52.634.170 zł.
23. W województwie podlaskim z roku na rok wzrasta liczba asystentów rodziny. W roku oceny liczba asystentów zatrudnionych w jednostkach pomocy społecznej wynosiła 136 i wzrosło o ok. 4% w porównaniu do roku 2018. Asystenci w ramach wykonywania swojej pracy udzielali w 2019 roku wsparcia 1279 rodzinom.
24. Na terenie województwa podlaskiego w 2019 r. funkcję rodzin zastępczych sprawowało 924 rodziny, w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 37 rodzin. Łącznie w tych rodzinach przebywało 1.400 dzieci.
25. Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem stanowią aż 64% ogółu rodzin zastępczych i ich liczba wynosi 591. Rodzin zastępczych niezawodowych na terenie województwa odnotowano 268 (29%), 45 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 2 specjalistyczne. Ponadto funkcjonują 4 rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz 14 rodzinnych domów dziecka.
26. W 2019 r. 57 pełnoletnich osób opuściło rodzinne formy pieczy zastępczej, zaś 39 osób placówki opiekuńczo - wychowawcze.
27. W roku oceny PCPR-y ze środków własnych oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzieliły dofinansowań na rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością na łączną kwotę 34.875.576 zł. Rok wcześniej środki przeznaczone na ten cel były mniejsze o 3.711.486 zł.
28. W 2019 roku OPS-y oraz PCPRy przyznały świadczenia raz dodatki wychowawcze (Rodzina 500+) 113.382 rodzinom na łączną kwotę 924.944.582 zł. W roku oceny liczba rodzin oraz kwota świadczeń uległa znacznemu zwiększeniu, spowodowane jest to wprowadzeniem świadczenia na pierwsze dziecko.
29. Ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w 2019 roku udzieliły 13.039 gospodarstwom domowym świadczeń w postaci dodatków mieszkaniowych

(spadek o 11%), zaś 6.044 gospodarstw domowych pobrało świadczenie w postaci dodatku energetycznego (spadek o 34%).

30. Na terenie województwa podlaskiego z usług placówek pomocy społecznej skorzystało 22.975 beneficjentów.
31. W jednostkach pomocy społecznej (OPS, PCPR) na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku zatrudnionych było 2.389 osób. OPS-y zatrudniały 139 osoby z kadry kierowniczej, 662 pracowników socjalnych oraz 1420 pozostałych pracowników, zaś PCPR-y 23 osoby z kadry kierowniczej, 24 pracowników socjalnych i 121 pozostałych pracowników.
32. W 2019 roku w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa, zatrudnionych w charakterze pomocniczym było 285 osób, w tym stażystów, wolontariuszy oraz osoby w ramach zatrudnienia subsydiowanego tj. robót publicznych czy prac interwencyjnych.
33. Całkowity koszt budżetu jednostek samorządu terytorialnego przeznaczony na politykę społeczną w 2019 roku wyniósł 1.972.333.087 zł, z czego 1.627.164.940 zł stanowił budżet ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie.
34. W 2019 r. na terenie województwa podlaskiego zrealizowano 64 projektów EFS (o 13 więcej niż w roku ubiegłym).
35. W roku oceny jednostki samorządu terytorialnego realizowały 55 projektów ogłoszonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (liczba beneficjentów to 3.938 o 2.921 osób więcej niż w roku 2018).
36. W roku 2019 projekty osłonowe objęły łącznie 19.106 osób i były realizowane w 29 jednostkach pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego. Wszystkie realizowane były OPS-ach.
37. W roku oceny 29 ośrodków pomocy społecznej oraz 4 powiatowe centra pomocy rodzinie, współpracowało z organizacjami pozarządowymi.

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I MONITORINGU STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020 – ZA ROK 2019

W świetle analizy przeprowadzonej w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i monitoringu Strategii opracowano rekomendacje wskazujące najpilniejsze kierunki interwencji, które mogłyby przyczynić się do poprawy sytuacji w obszarze pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego:

1. Wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań przeciwdziałania niekorzystnym kierunkom demograficznym.
2. Narastająca ilość nowych ustawowych zadań dla samorządów powinna wiązać się ze znacznym zwiększeniem nakładów i środków finansowych z budżetu państwa.
3. Intensyfikacja działań integrujących, włączających oraz animujących osoby długotrwale bezrobotne w społeczność lokalną.
4. Biorąc pod uwagę istniejącą infrastrukturę budownictwa socjalnego oraz komunalnego, jak również prognozy zapotrzebowania oraz oczekiwania na tego typu mieszkania, należy zwiększyć liczbę lokali, poprzez rozbudowę bądź przystosowanie już istniejących zasobów.
5. W związku z wciąż niewystarczającą infrastrukturą społeczną w zakresie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym i żłobkowym, rekomenduje się zwiększenie ilości miejsc w już istniejących placówkach oraz tworzenie nowych.
6. Podjęcie działań mających na celu umożliwienie powrotu matkom dzieci do lat 3 na rynek pracy, poprzez zwiększenie infrastruktury żłobków, klubów dziecięcych czy też zaoferowanie formy opieki opiekuna dziennego.
7. W celu zmniejszenia liczby rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rekomenduje się zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny oraz rozszerzenie oferty poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego itp.).
8. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego na rzecz zwiększenia liczby zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
9. Zabezpieczenie środków finansowych na kontynuowanie zatrudnienia a także wsparcie zawodowe pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, co wpłynie na efektywność pracy oraz dostosowywanie liczby pracowników socjalnych do liczby ludności zgodnie z wymogami ustawowymi.

10. Kontynuacja działań mających na celu profesjonalizację kadry pomocy społecznej poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, udział pracowników w profesjonalnych kursach oraz szkoleniach, a także umożliwienie pracownikom w tym pracownikom socjalnym, asystentom rodziny oraz koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej udziału w superwizji, co zmniejszy zjawisko wypalenia zawodowego oraz wzmocni kompetencje zawodowe, a to wpłynie na jakość świadczonej pomocy na rzecz osób i rodzin wykazujących trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku społecznym.
11. Wykorzystanie wzorców funkcjonujących w krajach Europy Zachodniej opieki środowiskowej nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi, poprzez zapoznanie się z dobrymi praktykami podczas wizyt studyjnych.
12. Zwiększenie wydatków na rozwój oferty związanej z aktywnością społeczną oraz oferty pomocy osobom starszym w postaci usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych skierowanych w szczególności do osób samotnych oraz niepełnosprawnych, które pozbawione są opieki ze strony rodziny bądź rodzina nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie.
13. Stała i systematyczna współpraca samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, policji, edukacji oraz organizacji pozarządowych oraz ośrodków pomocy społecznej, w celu skutecznego wdrażania aktywnej polityki społecznej poprzez zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej zwłaszcza w zakresie świadczenia pomocy o charakterze niepieniężnym np. usług opiekuńczych dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, rozwijanie środowiskowych form wsparcia, zapewnienie schronienia i innych form pomocy osobom bezdomnym, a także wspierania rodzin z problemami opiekuńczymi i aktywizacja osób wykluczonych społecznie. Zapewnienie środków na zlecenie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.
14. Doskonalenie form wsparcia umożliwiającego usamodzielnienie i odzyskanie przez beneficjentów niezależności ekonomicznej poprzez wykorzystanie narzędzi w postaci kontraktu socjalnego, projektu socjalnego, różnego rodzaju programów oraz rozwijanie świadczeń pracy socjalnej na rzecz poprawy sytuacji życiowej osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.
15. Wzmocnienie działań interdyscyplinarnych na rzecz profesjonalnej pomocy rodzinom, wzmocnianie środowiskowego systemu wsparcia dzieci oraz rodzin zagrożonych dysfunkcjami i przemocą w rodzinie, edukacja rodziców w zakresie praw i obowiązków

- wobec dzieci, praca z rodzicami w celu zapobiegania odbierania dzieci rodzicom biologicznym i umieszczania ich w rodzinach zastępczych.
16. Poszerzenie i wzmocnienie działań mających na celu pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, zwłaszcza niezawodowych i zawodowych oraz wzmocnienie wsparcia dla rodziców zastępczych przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez grupy wsparcia,
  17. Zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego w tym długotrwałego bezrobocia poprzez podniesienie poziomu aktywności życiowej, zawodowej i społecznej, wzrost kompetencji i umiejętności życiowych, podniesienie kwalifikacji do podjęcia zatrudnienia w ramach indywidualnych ścieżek rozwoju.
  18. Rozwijanie form zatrudnienia społecznego w celu ograniczenia ubóstwa poprzez prace społecznie użyteczne, interwencyjne czy roboty budowlane.
  19. Promowanie idei, stworzenie warunków dla systematycznego i trwałego rozwoju wolontariatu, budowanie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością, samotnych, starszych w miejscu zamieszkania, poprzez aktywizowanie środowiska lokalnego do zaangażowania w pomoc tym osobom.
  20. Propagowanie oraz wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji w celu minimalizacji kosztów pobytu osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej. Zwiększenie nakładów przez gminy na te innowacyjne inicjatywy.
  21. Koordynacja działań oraz zwiększenie wydatków na rozwój oferty związanej z pomocą osobom starszym i potrzebującym, w zaspokojeniu potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych m. in. poprzez zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej w miejscu zamieszkania, tworzenie klubów integracji społecznej, klubów seniora, dziennych domów pomocy, centrów integracji społecznej, centrów pomocy osobom z niepełnosprawnością, dostępu do teleopieki, opieki wytchnieniowej, itp.)
  22. Polepszenie jakości życia mieszkańców z niepełnosprawnością województwa podlaskiego poprzez zwiększenie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych, opiekuńczych, socjalnych, itp.
  23. Rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego, dziennych domów pobytu dla osób starszych i z niepełnosprawnością.
  24. Nawiązanie współpracy przedstawicieli jednostek pomocowych, samorządowych, naukowych, zdrowotnych, w celu wypracowania realnych potrzeb na usługi, które zostaną wzięte pod uwagę w nowej perspektywie programowania i dofinansowanie ich ze środków EFS, EFR oraz budżety państwa.

25. Kontynuowanie oraz tworzenie nowych projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie, w celu przywrócenia tych osób do życia społecznego i zawodowego.
26. Modernizacja i adaptacja infrastruktury lokalowej, technicznej i informatycznej instytucji pomocy społecznej na terenie gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (między innymi architektonicznych w przestrzeni publicznej, zakup sprzętu komputerowego, wymiana oprogramowania, doposażenie stanowisk pracy).
27. Lobbowanie zlecenia zadań podmiotom ekonomii społecznej między innymi spółdzielniom socjalnym, poprzez wykorzystanie klauzul społecznych.
28. Zastosowanie innowacyjnych metod i narzędzi w celu dostosowania usług do istniejących potrzeb indywidualnych i lokalnych.
29. Bieżąca, systematyczna analiza i diagnoza problemów społecznych, celem dostosowania kierunków interwencji do potrzeb.

ZAKOŃCZENIE

Pomoc społeczna jest jedną z form polityki społecznej państwa, której celem jest stworzenie odpowiednich warunków osobom i rodzinom, do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i zasobów. W tym celu organy administracji rządowej i samorządowej współpracują z organizacjami społecznymi, pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi jak i prawnymi.

Działania mające na celu wsparcie osób i rodzin potrzebujących pomocy uregulowane są ustawą o pomocy społecznej. Ustawa nakłada na samorzady gminne zadania, które realizowane są przez Ośrodki Pomocy Społecznej. To pracownicy Ośrodków na co dzień pracują z beneficjentami pomocy społecznej, którzy podejmują działania umożliwiające polepszenie warunków życia najsłabszych grup, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stwarzają warunki umożliwiające im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Głównie są to problemy ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Istotnym jest prawidłowe określenie kierunków działań, co nam umożliwia Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, która opracowywana jest w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej i jest narzędziem do planowania budżetu na kolejny rok. W przyszłych latach wykazuje się potrzebę zwiększenia nakładów i środków finansowych dla samorządów z powodu zwiększającej się ilości ustawowych zadań.

Mamy nadzieję, iż informacje zawarte w Ocenie posłużą Państwu do wdrożenia pozytywnych zmian na terenie województwa podlaskiego, które przełożą się na poprawę sytuacji mieszkańców naszego terenu i przyczynią się do zaspokojenia ich potrzeb i oczekiwań.

SPIS TABEL

TABELA 1. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2017-2019	11
TABELA 2. Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2017-2019	17
TABELA 3. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w województwie podlaskim w latach 2017-2019	18
TABELA 4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością w latach 2016-2019	24
TABELA 5. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością w latach 2017-2019	25
TABELA 6. Wybrane instytucje pomocy społecznej funkcjonujące w województwie podlaskim w 2019 roku.....	26
TABELA 7. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w roku 2019 w województwie podlaskim.....	30
TABELA 8. Jednostki gminne i powiatowe z terenu województwa podlaskiego współpracujące z organizacjami pozarządowymi w 2019 roku	33

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. Struktura mieszkańców województwa podlaskiego w 2019 r. według miejsca zamieszkania	5
WYKRES 2. Liczba mieszkańców województwa podlaskiego w latach 2016-2019	6
WYKRES 3. Odsetek mieszkańców województwa podlaskiego w 2019 r. z uwzględnieniem przedziałów wiekowych.....	7
WYKRES 4. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w latach 2017-2019 na terenie województwa podlaskiego	7
WYKRES 5. Stan infrastruktury zasobów mieszkaniowych gmin województwa podlaskiego w latach 2016-2019	9
WYKRES 6. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w latach 2017-2019	13
WYKRES 7. Rodziny objęte pomocą społeczną w gminach i powiatach województwa podlaskiego w latach 2017 - 2019 (z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy)	14
WYKRES 8. Liczba osób, które w latach 2017-2019 skorzystały z pomocy ośrodków pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych	16
WYKRES 9. Liczba asystentów rodziny w latach 2015-2019 w województwie podlaskim.....	19
WYKRES 10. Rodzinna piecza zastępcza na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku.....	21
WYKRES 11. Liczba osób objętych wsparciem PCPR z tytułu usamodzielnienia w 2019 roku.....	22
WYKRES 12. Kadra OPS i PCPR zatrudniona w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku	28
WYKRES 13. Aktywność projektowo-konkursowa w województwie podlaskim w latach 2017-2019	31

ZAŁĄCZNIK NR 1- OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ZA 2019 R.-WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza* 2020
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	14 207	13 857	13 685
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	2 477	2 239	2 246
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	1 960	1 921	1 964
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	846	821	905
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	55	59	73
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	141	166	177
Liczba hospicjów	7	11	11	11
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	2	2	2

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	93 577	87 137	87 147
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	52 035	48 864	49 066
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	32 711	26 221	26 521
Wiek 0-17	4	18 074	16 758	16 872
Wiek	5	27 045	25 504	25 629

produkcyjny *				
Wiek poprodukcyjny **	6	6 920	6 602	6 563
Liczba rodzin	7	34 149	32 141	32 142
Liczba osób w rodzinach	8	81 928	74 951	75 128
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	26 464	25 667	25 745
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	17 115	14 485	14 612
Wiek 0-17	11	8 926	8 380	8 404
Wiek 18-59	12	13 330	12 939	13 011
Wiek 60 lat i więcej	13	4 209	4 348	4 330
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	60 664	59 313	59 786
Liczba rodzin	15	37 529	36 208	36 340
Liczba osób w rodzinach	16	97 458	87 068	87 183
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych – ogółem	17	1 189	1 076	1 245
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	1 299	1 116	1 331

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia
3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	5 942	5 728	5 695
Kwota świadczeń w złotych	2	30 044 713	31 245 959	31 350 665
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	5 090	5 057	5 039
Kwota świadczeń w złotych	4	27 795 527	29 435 887	29 529 856
Zasilek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	868	708	679
Kwota świadczeń w złotych	6	2 249 186	1 810 072	1 820 809
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	17 095	15 096	15 257
Kwota świadczeń w złotych	8	37 294 187	35 560 333	35 905 612
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	11 760	10 082	10 197
Kwota świadczeń w złotych	10	27 759 243	25 734 218	26 040 355
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	2 166	1 861	1 879
Kwota świadczeń w złotych	12	3 111 501	3 000 046	3 036 540
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	2 384	2 205	2 231
Kwota świadczeń w złotych	14	2 109 117	2 114 497	2 161 766
Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	34	19	21
Kwota świadczeń w złotych	16	22 784	14 700	15 948
Zasilek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓLEM				
Liczba osób	19	22 142	20 105	20 074
Kwota świadczeń w złotych	20	23 910 633	24 820 362	23 908 296

W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	14 792	14 186	13 964
Kwota świadczeń w złotych	22	14 427 621	15 458 276	14 874 602
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	22	0	1
Kwota świadczeń w złotych	24	17 900	0	500
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSILEK OGÓLEM				
Liczba osób	25	21 562	19 870	19 836
Kwota świadczeń w złotych	26	12 959 870	12 460 932	12 567 166
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	19 785	18 236	18 179
Kwota świadczeń w złotych	28	10 664 007	10 077 385	10 151 724
W tym (z wierszy 25-26):				
POSILEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Posilek w szkole i w domu"				
Liczba osób	29	21 087	19 271	19 229
Kwota świadczeń w złotych	30	12 486 590	11 894 370	11 997 604
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	19 674	17 944	17 887
Kwota świadczeń w złotych	32	10 593 458	9 989 267	10 066 167
SCHRONIENIE				
Liczba osób	33	296	195	207
Kwota świadczeń w złotych	34	831 869	1 594 866	1 491 848
UBRANIE				
Liczba osób	35	7	7	16
Kwota świadczeń w złotych	36	2 779	2 343	5 393
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba rodzin	37	118	106	129
Kwota świadczeń w złotych	38	259 569	280 391	372 401
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	1 818	1 837	1 875
Kwota świadczeń w złotych	40	49 293 132	52 634 170	56 271 291

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	1 280	1 279	1 284
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	43	130	136	126
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	4 721 429	5 147 088	5 450 064

3.2. POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	1	278	206	241
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	39	35	46
Kwota świadczeń w złotych	3	150 515	162 430	322 037
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	7	5	16
Kwota świadczeń w złotych	5	20 606	17 630	56 416
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	37	30	37
Kwota świadczeń w złotych	7	117 388	130 413	216 676
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE				
Liczba osób	8	6	5	18
Kwota świadczeń w złotych	9	12 521	14 387	48 945
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	31 164 090	34 875 576	38 007 535
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	410	458	457
Wartość dofinansowania w złotych	12	1 495 173	1 708 853	1 704 056

TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	1 757	1 728	1 849
Wartość dofinansowania w złotych	14	2 115 568	2 069 823	2 352 168
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	5 856	6 613	6 654
Wartość dofinansowania w złotych	16	4 853 405	5 916 008	6 008 567
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	710	847	900
Wartość dofinansowania w złotych	18	2 733 284	3 804 269	4 472 411
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	19	71	76	81
Liczba niepełnosprawnych uczestników	20	5 311	4 839	4 889
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	21	207 619	199 904	187 887
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	22	1 000	0	2 000

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	14 779	13 039	12 691
Kwota świadczeń w złotych	2	22 405 116	19 900 576	19 285 665
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	9 160	6 044	5 535
Kwota świadczeń w złotych	4	602 994	538 522	504 795

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓLEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	2 855	3 049	3 002
Liczba osób korzystających	2	8 900	8 956	8 985
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	92	82	85
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	4	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	693	682	692
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	40 192 408	46 540 482	46 737 531
W TYM (z wierszy 1-6):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	854	861	873
Liczba osób korzystających	8	938	969	953
Liczba osób umieszczonych	9	246	299	247
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	27	9	13
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	277	288	291
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	16 232 022	19 468 771	18 788 884

DZIEENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	470	459	459
Liczba osób korzystających	14	775	872	872
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	55	59	56
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	65	64	66
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	4 336 684	4 656 018	4 988 163
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	205	340	355
Liczba osób korzystających	19	311	423	406
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	9	18	18
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	424 652	869 188	898 188
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	437	387	387
Liczba osób korzystających	24	777	679	679

Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	87	56	56
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	3 763 867	3 842 098	3 285 154
OGRZEWALNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	70	67	67
Liczba osób korzystających	29	520	550	550
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	582 241	519 265	430 851

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	2 162	2 362	2 178
Liczba osób korzystających	2	2 421	2 626	2 432
Liczba osób umieszczonych	3	390	348	360
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	173	227	229
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	11	3	2

Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	1 570	1 697	1 578
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	7	95 907 759	113 838 071,73	108 681 313
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	64	64	64
Liczba osób korzystających	9	61	51	58
Liczba osób umieszczonych	10	41	30	33
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	6	6	6
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	3	3	3
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	348 884	441 941	618 221
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	41	41	41
Liczba osób korzystających	15	1 544	1 650	1 743
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	16	4 763	4 080	4 318
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	69	61	66

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	2 698 576	2 888 455	3 075 307
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	1 584	1 532	1 467
Liczba osób korzystających	20	1 381	1 435	1 403
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	136	163	163
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	5 405 440	6 114 228	5 992 381
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	467	437	431
Liczba osób korzystających	24	468	401	503
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	302	276	271
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	21 029 176	20 329 591	21 455 689
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	35	35	29
Liczba osób korzystających	28	34	34	31
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	22	22	19

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	1 297 673	1 290 953	1 270 171
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	141	151	194
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	79	68	149
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	912	916	913
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	324	331	333
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	16 030 429	17 565 260	19 371 465
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	110	117	121

*Uwzględniono DPS prowadzony przez samorząd województwa podlaskiego

5.1 Inne instytucje pomocy i wsparcia

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
ośrodek wsparcia - środowiskowy dom samopomocy	Liczba placówek	1	1	1	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	2	30	30	30
ośrodek wsparcia - noclegownia, schronisko i dom dla osób bezdomnych	Liczba placówek	3	1	1	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	4	60	60	0
ośrodek wsparcia - klub samopomocy	Liczba placówek	5	1	1	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	6	178	175	175

centrum integracji społecznej	Liczba placówek	7	2	3	3
	Liczba osób korzystających / uczestników	8	73	65	65
zakład aktywności zawodowej	Liczba placówek	9	2	2	2
	Liczba osób korzystających / uczestników	10	42	48	48

6. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zadania zlecone)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	X	1 972 333 087	2 102 018 100
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	X	1 627 164 940	1 764 958 044
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	1 578 533	1 745 186	2 086 783
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	56 086	66 776	88 892
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	17 988 177	22 766 765	24 740 829
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	2 697 593	3 199 709	3 320 890
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	119 273 517	126 615 852	137 979 558
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	25 035 122	27 689 749	29 856 601
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	17 873 146	24 540 251	20 444 169
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	6 219 922	6 058 486	4 073 306
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	1 742 916	1 859 308	1 740 015
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	1 642 092	1 713 399	1 650 853

85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13	X	2 574 958	2 624 620
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	X	2 567 463	2 604 037
85214 - Zasilki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	48 909 151	48 201 134	48 009 460
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	48 847 755	47 724 244	47 932 460
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	23 101 322	20 177 767	19 561 194
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	6 660 737	6 056 387	6 882 829
85216 - Zasilki stałe	19	30 117 553	31 282 365	30 550 187
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	30 021 837	31 190 907	29 646 187
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	21	7 189 145	7 509 570	8 171 006
w tym: w budżecie OPS/PCPR	22	7 189 145	7 509 570	8 171 006
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	23	82 902 025	91 395 023	93 526 447
w tym: w budżecie OPS/PCPR	24	82 551 970	87 398 629	93 086 635
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	1 843 396	2 366 561	2 668 936

w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	1 298 325	1 734 276	2 060 945
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	18 458 830	19 990 995	22 843 417
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	17 995 842	19 498 011	22 350 433
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	28 139 483	28 448 097	27 904 444
w tym: w budżecie OPS / PCPR	30	27 508 129	27 818 105	27 246 393
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	935 822	616 676	671 100
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	935 822	616 676	671 100
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	611 162	280 376	334 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	611 162	280 376	334 000
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	426 276	464 274	2 939 658
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	44 529	144 892
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	443 584	66 000	35 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	425 597	66 000	20 000
85295 - Pozostała działalność	39	10 168 129	12 315 711	11 571 881
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	5 801 604	6 343 829	6 528 789

853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	5 801 406	5 886 272	6 172 909
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	530 294	537 669	437 689
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	4 243 204	4 745 264	4 583 311
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	1 572 639	1 807 254	1 674 539
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	18 729 568	21 153 102	23 287 750
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	12 138 405	12 809 646	14 412 019
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	4 763 004	11 454 555	7 892 710
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	3 869 187	7 428 530	6 365 285
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	14 242 991	15 053 556	11 168 826
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	3 128 037	3 682 831	4 213 053
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	1 306 926	1 531 046	1 674 420
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	10 000	27 516	25 000
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	737 648 705	945 958 672	1 070 013 120
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	683 324 397	880 516 804	997 937 169

85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	384 012 135	385 404 258	370 360 059
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	352 257 034	356 843 342	360 456 338
85504 - Wspieranie rodziny	57	40 683 478	44 085 903	43 653 341
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	36 121 342	40 110 491	40 699 044
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	24 203 349	27 913 206	31 907 380
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	210 934	579 344
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	87 615	184 985	88 735
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	65 623	81 581	74 023
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	12 382	74 023	74 023
85508 - Rodziny zastępcze	65	33 441 968	34 631 302	38 059 944
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	33 430 599	34 622 992	37 926 634
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	27 612 273	28 033 018	31 737 288
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	7 518 872	8 209 885	10 841 795

85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	X	3 279 874	3 273 580
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	X	2 986 278	2 977 864
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopach wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	X	0	2 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	X	0	2 000

ZAŁĄCZNIK NR 2- MONITORING STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020 ZA 2019 ROK

Obszar strategiczny	Wskaźnik	Miara	Źródło	Wartość bazowa – 2015 rok	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika (%)
Zaspokajanie potrzeb rodzin w województwie podlaskim	1. Dane o sytuacji demograficznej	Liczba osób:	GUS	207 394	206 087	206 019	205 887	205 770	99,2%
		1. w wieku przedprodukcyjnym		750 360	744 253	736 693	728 433	719 176	95,8%
		2. w wieku produkcyjnym		231 046	236 285	241 836	247 213	253 407	109,7%
	2. Wskaźnik dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobach gminy	1. Liczba mieszkań komunalnych	OZPS	15 332	15 078	14 745	14 209	13 857	90,4%
		- w tym liczba mieszkań socjalnych (lokali)		2 003	1 796	1 932	1 962	1 921	96%
	3. Wskaźnik najczęstszych powodów udzielania pomocy i wsparcia rodzinom korzystającym z pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu:	MRPiPS -03	28 953	27 180	24 575	21 366	19 108	66%
		1. Ubóstwa		22 476	20 136	17 588	14 823	12 717	56,6%
		2. Bezrobocia		12 739	12 438	12 027	11 192	11 094	87%
		3. Niepełnosprawności		12 945	12 248	12 132	11 788	11 560	89,3%
		4. Długotrwałej lub ciężkiej choroby		6 933	5 997	5 179	5 025	4 834	69,7%
		5. Bezradności		1 904	1 748	1 794	1 638	1 520	79,8%
		6. Alkoholizmu		4 866	4 389	3 857	3 784	3 456	71%
	7. Potrzeby ochrony macierzyństwa								
4. Wskaźnik deprivacji lokalnej (wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców)	Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie / Liczba mieszkańców x 1000	OZPS	93,66	54,30	75,23	69,34	41,47	44,3%	
5. Wskaźnik długotrwale korzystających z	Liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń / Liczba osób, którym przyznano	OZPS	61%	62%	63 %	63%	54%	-7 p.p.	

	<p>pomocy (wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców)</p>	<p>świadczenie x 100%</p>							
	6. Wskaźnik pomocy pieniężnej	Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne / Liczba osób, którym przyznano świadczenie ogółem x 100%	OZPS	60%	58%	59%	87%	84%	+24 p.p.
	7. Wskaźnik pomocy niepieniężnej	Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne / Liczba osób, którym przyznano świadczenie ogółem x 100%	OZPS	51%	50%	47%	46%	45%	-1 p.p.
	8. Wskaźnik dostępności żłobków/przedszkoli	Liczba:	GUS	64	72	80	83	100	156,25%
1. Żłobków		2 380		2 699	2 901	3 610	4387	184,3%	
2. Dostępnych miejsc w żłobkach		568		602	637	289	b.d	-	
2. Przedszkoli		31 653		36 290	37 320	30 611	b.d	-	
	9. Wskaźnik dostępności zasobów kultury	Liczba:	GUS	8	7	8	7	7	87,5%
1. Teatrów		12		12	13	11	11	91,7%	
2. Kin		31		30	b/d	30	29	93,5%	
3. Muzeów		167		184	181	174	184	110,2%	
	Wypełnianie funkcji rodziny (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo)	1. Wskaźnik kontraktu socjalnego	OZPS	2%	1,6%	2%	3%	2%	-1 p.p.
2. Wskaźnik interwencji kryzysowej		Liczba rodzin objęta pomocą w formie interwencji kryzysowej / Liczba rodzin, którym udzielono pomocy x 100%	MRPiPS-03	1,7%	2%	2,3%	2,3%	2,2%	+0,5 p.p.

3. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej	1. Liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej 2. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	OZPS	70%	66%	67%	69%	60%	-10% p.p.
4. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy	1. Liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy 2. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu pomocy społecznej Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	OZPS	90%	97%	95%	90%	97%	+7 p.p.
5. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych	1. Liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym 2. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	OZPS	81%	72%	76%	89%	83%	+2 p.p.
6. Wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych dla osób bezdomnych (wartość wskaźnika liczba osób przypadająca na 1 miejsce noclegowe)	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności / Liczba miejsc pobytu w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych	OZPS	3	9	3	3	2	-1 p.p
7. Wskaźnik wspierania rodziny i pieczy zastępczej	1. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem	PUW	629	602	602	568	591	93,9%
	2. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych		279	286	278	254	268	96%
	3. Liczba rodzin zastępczych zawodowych		53	54	59	52	45	84,9%
	- w tym liczba rodzin zastępczych specjalistycznych		1	2	2	2	2	200%
	5. Liczba rodzin zastępczych		2	2	2	2	4	200%

		pełniących funkcję pogotowia rodzinnego													
		6. Liczba rodzinnych domów dziecka		5	8	9	9	14	280%						
Profilaktyka oraz oferta leczenia w systemie ochrony zdrowia	1. Wskaźnik przemocy w rodzinie	Ofiary przemocy:	PUW	3 155	2 459	2 370	b.d	3 205	101,6%						
		1. Liczba osób		851	718	713	b.d	1 185	139,2%						
		2. Liczba rodzin		b.d.	b.d	b.d	b.d	b.d	-						
	Sprawcy przemocy:	1. Liczba osób	Liczba osób korzystających z usług	OZPS	285	185	281	278	206	72,3%					
											2. Wskaźnik programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie				
											3. Wskaźnik asystentury rodzinnej				
	1. Liczba asystentów rodziny	2. Liczba gmin w których pracuje asystent rodziny	3. Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	OZPS	112	128	130	131	136	121,4%					
					77	83	86	84	85	110,4%					
					826	1 260	1 299	1 280	1 279	154,8%					
	4. Wskaźnik usług opiekuńczych	1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	MRPiPS-03	1 686	1 777	1 935	2 065	2 290	2 290	135,8%					
- w tym liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi		104									24	22	25	28	26,9%
2. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi		293									273	297	312	347	118,4%
5. Wskaźnik poradnictwa specjalistycznego	Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	MRPiPS-03	5 629	5 026	4 422	2 955	3 159	56,1%							
6. Wskaźnik pracy socjalnej	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	MRPiPS-03	39 720	37 475	36 461	34 603	33 765	85%							
7. Wskaźnik indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego (CIS)	Liczba osób objętych programem	OZPS	180	201	214	b.d	b.d	-							

8. Wskaźnik rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	Liczba osób które uzyskały dofinansowanie/pomoc na:	OZPS	459	437	428	415	458	99,8%
	1. Likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się		2 080	1 593	1 843	1 757	1728	83%
	2. Turnusy rehabilitacyjne		5 583	5 352	5 656	5 853	6 613	118,4%
9. Wskaźnik punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	3. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	PARPA-G1/PUW	72	67	b.d	b.d	17	23,6%
	1. Liczba gmin prowadzących punkty konsultacyjno-informacyjne		97	87	b.d	b.d	21	21,6%
10. Wskaźnik osób objęta wsparciem punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	2. Liczba punktów konsultacyjno-informacyjnych działających na terenie gmin	PARPA-G1	5 945	b.d	b.d	b.d	b.d	-
11. Wskaźnik jednostek organizacyjnych leczenia odwykowego dla osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób korzystających z porad punktu konsultacyjno-informacyjnego	PARPA/WOPiTU	31	30	27	b.d	28	90,3%
12. Wskaźnik pacjentów uzależnionych od alkoholu	Liczba jednostek leczenia odwykowego	PARPA/WOPiTU	7 586	8 628	7 756	b.d	b.d	-
13. Wskaźnik poprawy stanu zdrowia społecznego	Liczba pacjentów uzależnionych od alkoholu objętych wsparciem jednostek leczenia odwykowego	NFZ	5	4	4	0	6	120%
	1. Liczba programów zdrowotnych finansowanych przez NFZ oraz realizowanych na zlecenie ministra właściwego do spraw zdrowia							

		2. Liczba programów/działań zdrowotnych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	UMWP Departament Zdrowia	13	b.d	b.d	52	b.d	-
	14. Wskaźnik rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii	MRPiPS -03	91	88	95	112	95	104,4%
	15. Gminy wspierające finansowo programy profilaktyki uniwersalnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Liczba gmin wspierających finansowo programy profilaktyki uniwersalnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Sprawozdanie z KPPN	62	87	65	b.d	b.d	-
	16. Gminy wspierające finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Liczba gmin wspierających finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Sprawozdanie z KPPN	11	48	13	b.d	b.d	-
Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej	1. Osoby bezrobotne	1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych	GUS	55 019	56 242	39 997	36 888	33 277	60,5%
		2. Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych		3 424	3 402	2 572	2 530	2 253	65,8%
	2. Wskaźnik bezrobocia	Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w woj. podlaskim	GUS	7,3%	5,4%	5,4%	5,0%	4,6%	-2,7 p.p.
	3. Stopa bezrobocia rejestrowanego	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych/ Liczba osób aktywnych zawodowo	GUS	11,8%	11,9%	8,5	7,7%	6,9%	-4,9 p.p
	4. Liczba podmiotów ekonomii społecznej	Liczba:	OZPS	25	25	25	25	25	100%
1. WTZ		9		7	8	7	7	77,8%	
2. CIS		2		1	2	2	4	200%	
3. KIS		2		4	4	4	5	250%	

Efektywna pomoc społeczna	1. Wskaźnik profesjonalizacji kadry kierowniczej jednostek pomocy społecznej (OPS/PCPR)	Liczba osób pełniących funkcje kierownicze posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej / Liczba wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze x 100%	OZPS	92%	94%	97%	b.d	b.d	-
	2. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych I	Liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie / Liczba wszystkich pracowników socjalnych x 100%	OZPS	27%	31%	29%	b.d	16,6%	61,5%
	3. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych II	Liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie / Liczba wszystkich pracowników socjalnych x 100%	OZPS	7%	7%	10%	b.d	17,9%	255,7%
	4. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I	Liczba pracowników socjalnych / Liczba mieszkańców x 2000	OZPS	1,14	1,18	1,15	1,16	1,16	101,7%
	5. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II	Liczba pracowników socjalnych / Liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną x 50	OZPS	0,85	0,94	0,93	0,99	1,01	118,8%
	6. Wskaźnik zasobów instytucjonalnych pomocy społecznej	Liczba:	MRPiPS -03	21	20	21	22	22	104,8%
		1. Domów pomocy społecznej		70	82	85	57	63	90%
		2. Ośrodków wsparcia		18	23	22	23	23	127,8%
		- w tym środowiskowych domów pomocy		2	3	5	7	7	350%
		- w tym dziennych domów pomocy		12	14	13	9	8	66,7%
		3. Noclegowni, schronisk i domów dla bezdomnych		11	13	13	8	15	136,4%
		4. Klubów samopomocy		19	19	19	22	22	115,8%
		5. Mieszkań chronionych		6	6	5	5	5	83,3%
6. Ośrodków interwencji kryzysowej	17	20	18	18	18	105,9%			
7. Jednostek specjalistycznego poradnictwa	53	60	59	b.d	33	62,3%			
8. Placówek wsparcia dziennego									

		9. Placówek opiekuńczo-wychowawczych		25			26			26			28			25			100%
Kapitał społeczny				P U W	R O P S	PC PR/ OP S	P U W	R O P S	PCP R/ OPS	P U W	R O P S	PC PR/ OP S	P U W	R O P S	PC PR/ OPS	P U W	R O P S	PC PR/ OP S	
	1. Wskaźnik współpracy z organizacjami pozarządowymi (PUW, ROPS, PCPR, OPS) <i>bez danych ze wskaźników 2,3,4,5</i>	1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania 2. Liczba zleceń /umów 3. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł)	PUW ROPS OZPS	2	62	191	4	3 5	169	2	11	198	b. d	16	b.d	b. d	17	b.d	-
				2	62	287	4	3 4	269	2	13	344	b. d	16	6	b. d	17	b.d	-
				30 81 0	24 4 79 9	22 882 166	33 30 0	5 1 0 0 0	21 040 347	20 00 0	48 73 0	306 281 79	b. d	60 28 8	234 750	b. d	79 53 0	b.d	-
	2. Wskaźnik współpracy z organizacjami pozarządowymi finansowanymi ze środków PFRON (ROPS) <i>bez danych ze wskaźników 1,3,4,5</i>	1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania 2. Liczba zleceń /umów 3. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł)	ROPS	24			11			30			13			10			41,7%
				24			11			34			13			10			41,7%
				301 029			100 000			418 503			100 000			100 000			33,2%
	3. Wskaźnik usług opiekuńczych zleconych organizacjom pozarządowym	1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania 2. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł)	OZPS	10			11			11			4			b.d			-
				4 205 442			4 744 802			5 243 407			b.d			b.d			-
	4. Wskaźnik specjalistycznych usług opiekuńczych zleconych organizacjom pozarządowym	1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania 2. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł)	OZPS	13			13			8			3			b.d			-
				457 872			357 122			363 978			b.d			b.d			-

5. Wskaźnik placówek pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe (ROPS, PCPR, OPS)	1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	ROPS OZPS	9	9	9	2	2	22,2%
	2. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł)		9 907 209	6 173 408,58	6 267 928,33	b.d	b.d	-